

Proletari din toate țările, uniți-vă!

7 OCTOMBRIE — 7 NOIEMBRIE

Biblioteca Centrală  
Regională  
Hunedoara

# Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

## LUNA PRIETENIEI ROMÎNO-SOVIETICE

Legături

de colaborare

strânse, rodnice

de Acad. prof. G. Vrăncianu

(pag. 3)



Cu Teatrul de Comedie  
în U. R. S. S.

(II) Jurnal  
de turneu

de Dana Crivăț

(pag. 5)

ANUL XIX

41

(1969)

11 octombrie 1968

12 pagini, 1 leu



Călușarii români în fața publicului moscovit — în Parcul de cultură și odihnă „Maxim Gorki”



# memento

A. SUHOV:



Prima zi a turistului la Moscova

## stagiunea muzicală

Fiecare nouă stagiune muzicală este întotdeauna așteptată cu nerăbdare de melomani. După câte ne putem da seama din zările sovietice melomanii din Moscova au toate motivele să creadă că noua stagiune le va îndreptăți speranțele cele mai avântate. Programele anunță o mare varietate de nume incit e greu de întrevăzut muzicienii ce se bucură de cea mai mare popularitate.

Dar chiar și primele concerte au fost semnificative prin ele însele. Orchestra simfonică a Filarmonicilor din Moscova, sub conducerea lui Kiril Kondrașin, David Oistrach, Iakov Flier și Daniil Șafran au prezentat publicului moscovit citeva concerte și recitaluri.

De mare succes s-a bucurat și Mstislav Rostropovici care a cântat trei concerte-uri de Vivaldi, executate pentru prima oară în Uniunea Sovietică. De altfel, Rostropovici a anunțat pentru actuala stagiune un program de recitaluri care va rămâne pentru multă vreme în amintirea admiratorilor săi. El va face o adevărată trecere în revistă a muzicii pentru violoncel, cântând rind pe rind din Tartini și Hindemith, Dvorak și Honegger, Britten și Elgar, Philipp Emanuel Bach și Șostakovici, Prokofiev și Lalo, Saint-Saens și Hacıaturian, Strauss, Schumann, Brahms, Respighi etc. etc. Pe scurt, o excepțională varietate de școli, stiluri și maniere personale — incit nu e de fel exagerat să spunem că muzicianul sovietic și-a asumat o misiune pe cit de pasionantă pe alți de grea...

În același timp moscovitii l-au ascultat din nou pe tânărul pianist englez John Ogdon, laureat al celui de-al doilea concurs internațional „Ceaikovski”, orchestra de cameră americană „Clarion Concerts” și Orchestra filarmonică din Belgrad.

Pentru scurtul răstimp care a trecut de la începerea noii stagiuni, trebuie să recunoaștem că e un început mai mult decât promițător.

m. d.

## „magazine rusești”

Locuitorii Washingtonului cunosc bine magazinul de mărfuri sovietice — „magazinul rusec” cum îi spun americanii — deschis în capitala Statelor Unite acum câțiva ani. În a-

cesti ani magazinul și-a format o clientelă care crește mereu. Drept care crește, în consecință, și cantitatea de mărfuri expuse. Vechiul local al magazinului dovedindu-se incapabil să mai facă față afluenței de cumpărători, asociația unională „Raznoexport” deschide, în cursul acestei luni, un magazin universal care va ocupa o clădire cu trei etaje în centrul Washingtonului.

Dar și în alte capitale funcționează magazine universale pentru desfacerea de mărfuri sovietice: la Londra, Roma, Praga, Varșovia, Atena, Beirut. Într-o serie de alte țări există raioane de mărfuri sovietice în cadrul unor mari magazine. Care sînt articolele cele mai căutate? Ele sînt așa de multe incit selecția e de-a dreptul dificilă. Să amintim, totuși, în primul rînd, de frigiderele, mașinile de spălat și de cusut care se cumpără cu zecile de mii în Grecia și Irak, în Anglia și Cuba, în Guineea și Austria. Foarte mulți cumpărători — cum ar fi, de pildă, în Germania occidentală, — manifestă o predilecție evidentă pentru becurile electrice fabricate în U.R.S.S.

La începutul acestui an la Londra a avut loc Expoziția internațională de produse de uz casnic. Succesul reportat de mărfurile sovietice a avut ca urmare numeroase comenzi din partea unor țări ca Anglia, R.F.G., Ghana, Algeria, Finlanda, Italia etc. Dar obiectele de artă din Paleh și Hohloma? Ele se bucură de o faimă binemeritată și sînt cerute în cantități enorme. Același lucru se poate spune, de altfel, și despre bijuteriile lucrate de meșterii sovietici, despre vasele de cristal, taci-murile și serviciile de masă care „se epuizează” rapid. De multă căutare se bucură și unele mărfuri specifice rusești, cum sînt samovarele. Firme comerciale din S.U.A., spre exemplu, au achiziționat în ultimul timp cantități mari de samovare. Cît privește celebrele „Matrioșka”, ele sînt nelipsite din „magazinele rusești” și ar putea fi învidiate pentru declarațiile de dragoste ce li se fac...

d. c.

## spitalul

## zburător

S-au scurs paisprezece ani de cînd primul elicopter sovietic produs în serie, „Mi-1”, și-a trecut cu succes probele de zbor. Astăzi, pe firmamentul cerului sovietic evoluează mii de asemenea libelule de oțel, de la cele mai mici, grațioasele „Mi-1” și „Ka-15” și pînă la uriașele „Mi-6” folosite în cele mai diverse împrejurări. Nu-i lipsit de interes să arătăm și că elicopterele sovietice sînt solicitate la import de numeroase țări, tocmai pentru calitățile lor tehnice, care le fac utilizabile nu numai pentru transport, ci și în agricultură, pe marile șantiere de construcții, la instalarea liniilor de înaltă tensiune etc. etc.

Viata își are însă necesitățile ei iar tehnica, la rîndul ei, progresează continuu așa incit constructorii sovietici de elicoptere realizează tipuri tot mai perfecționate. Nu de mult, în birourile de proiectare ale constructorilor sovietici de avioane au prins viața noi prototipuri de elicoptere, între care și unul destinat necesităților sanitare.

E vorba de realizarea unui aparat pentru cazurile foarte urgente sau pentru transportarea la distanțe foarte mari a bolnavilor ce necesită îngrijiri susținute. Vechiul „V-2” în versiunea lui sanitară nu putea lua la bord decît patru brancarde, un medic sau o infirmieră, iar raza sa de acțiune nu era prea mare. Noul aparat, purtînd indicativul „V-8”, poate transporta doisprezece bolnavi și un medic! Așadar, o adevărată clinică zburătoare.

Dar inginerii sovietici au socotit că trebuie să dea aparatului și alte întrebunțări. De pildă, transportarea de încărcături incomode, pe care aparatul le ridică de la sol fără să aterizeze, cu ajutorul unei macarale instalate deasupra portierei. E o caracteristică foarte importantă mai ales în caz de inundație, cînd lucrările de salvare se desfășoară cu multă greutate. „V-8” se mai distinge apoi de conștrății lui întru zbor și printr-o altă caracteristică, nu mai puțin importantă. Anume, prin faptul că cele două rezervoare principale de carburant se află montate în exteriorul cabinei. În felul acesta centrul de gravitate al aparatului nu se deplasează aproape deloc în timpul consumării carburantului, ceea ce înlesnește o manevrabilitate excelentă.

a. b.

## „an-24” în cursă regulată

Cititorii noștri au aflat mai de mult — ațit atunci cînd se mai afla încă în construcție est și în momentul cînd a făcut primul zbor de încercare — despre noul avion turbopropulsor „An-24”. Acum „An-24” și-a început cursele regulate pe liniile Moscova-Saratov și Moscova-Voronej, inaugurate la sfîrșitul lui septembrie. În curînd avioane „An-24” vor lega Moscova de Kursk, Kirov, Briansk, Ioșkar-Ola și alte orașe.

Ce noutăți aduce ultima versiune a lui „An-24”?

În primul rînd noul aparat — înzestrat cu două turbopropulsoare — se caracterizează prin împrejurarea că va putea transporta 44 de pasageri. În al doilea rînd merită semnalat faptul că va avea o viteză orară de 500 de kilometri și o rază de zbor de 1000 de kilometri.

Și mai e ceva, „An-24” se mulțumește cu aerodromuri mici, fără piste betonate, întru-

cît aparatul n-are nevoie decît de 600 de metri de teren pentru decolare și aterizare. Aripile, plasate mai sus decît se obișnuiește, oferă condiții de exploatare ideale; motoarele aflate la înălțime mai mare sînt bine protejate împotriva prafului și nisipurii, avantaj care le prelungește durata de funcționare și le asigură o bună funcționare.

În sfîrșit, „An-24” poate continua să decoleze și chiar să zboare cu un motor scos din uz.

Avem așadar de-a face cu un avion care, pe distanțe mijlocii, întrunește caracteristici de zbor excelente cu o rentabilitate evident sporită.

o. p.

## patru autografe pe minut

Acesta este noul record al lui Iuri Gagarin. Bineînțeles, el nu a fost înregistrat în Cosmos, ci pe Pămînt — și anume la o librărie. Este vorba de „Librairie du Globe”, din Paris, unde primul cosmonaut al omenirii a semnat volumele din lucrarea lui, „Drumul spre Cosmos”. Sute de oameni au fost nevoiți să rămînă afară, localul librăriei dovedindu-se neîncăpător pentru imensa mulțime de admiratori ai lui „Iuri I”.

Vizita în Franța a lui Gagarin a fost determinată de invitarea sa ca oaspete de noare al celui de al 14-lea Congres internațional de astronautilă. Acolo, cosmonautul a prezentat un raport asupra vieții și muncii deschizătorilor de drumuri interplanetare. „Cosmosul trebuie să devină o arenă a prieteniei între popoare”, a declarat el cu acest prilej. Primind premiul Galabert, Gagarin a declarat: „Consider această recompensă drept o înaltă apreciere a primului zbor cosmic. Vă mulțumesc că ați atribuit-o și colegului meu american John Glenn, ca și savanților și tehnicienilor care au contribuit în mod esențial la reușita zborurilor cosmice”.

Fiecare zi din călătoria efectuată în Franța de către Iuri Gagarin a avut un program extrem de încărcat. Recepție la Adunarea Națională și Senat... Ședință festivă la Casa Chimiei... Primire triumfală la diferite municipalități... Dar mai ales, întîlniri, întîlniri cu muncitorii din diferite fabrici ale Parisului și ale suburbiilor sale. Întîlnire cu sportivi, cu care ocazie cosmonautului nr. 1 prezentat omagiul lor campioni ca atletul Michel Jazy și ciclistul Jacques Anquetil, sau chiar sportivi din alte țări, ca fostul campion mondial la box, americanul Ray Sugar Robinson. Întîlnire cu foștii luptători din celebra escadrilă aviatică „Normandie-Niemen”.

Această din urmă întîlnire a fost deosebit de emoționantă. Primul care i-a strîns mîna lui Gagarin a fost Eroul Uniunii Sovietice, comandantul Roland de la Poype, care are la activul său 16 avioane hitleriste doborîte. Căpitanul Eichenbaum, de asemenea membru al escadrilei „Normandie-Niemen” i-a oferit lui Gagarin ultimul din cele 400 de exemplare ale jurnalului de luptă al formației.

Foarte semnificativă a fost și întîlnirea cu André Duplay, membru al Consiliului Societății astronomice franceze. El i-a înmînat cosmonautului o piesă rară din colecția sa personală: fragmentul unui meteorit căzut în 1818 lîngă Smolensk. „Găsit în Rusia țaristă, consider firesc și simbolic ca acest fragment să fie înapoiat Uniunii Sovietice de către Iuri Gagarin, eroul spațiilor interplanetare”, a declarat dl. Duplay.

Vizita lui Iuri Gagarin în Franța va rămîne multă vreme întipărită în amintirea celor care au vorbit cu el, i-au strîns mîna sau măcar l-au văzut trecînd pe străzile capitalei franceze.



Pe străzile Moscovei a apărut un nou autobuz (capacitate — 90 locuri, viteza — 100km pe oră).



# LUNA PRIETENIEI

În împlinirea Marii Revoluții Socialiste din Octombrie — marele eveniment care a inaugurat epoca dezrobirii popoarelor, epoca victoriei socialismului și comunismului — are loc, în țara noastră, anul acesta ca și în anii trecuți, Luna prieteniei romîno-sovietice.

Legăturile frățesti dintre poporul român și poporul sovietic au o veche tradiție. Încă în anii cînd în România a sune adevărul despre țara Mareluț Octombrie însemna a înfrunta prigoana autorităților burghezo-moșierești, forțele sociale înaintate din țara noastră în frunte cu comunistii au militat pentru o politică de prietenie și alianță cu U.R.S.S. După 23 August 1944, lupta pe care ostașii romîni au dus-o cot la cot cu ostașii sovietici, pentru eliberarea patriei noastre de coterorii fasciști, a cimentat și mai mult — prin eroismul și jertfele celor două armate — prietenia dintre popoarele noastre.

Instaurarea puterii populare în țara noastră a marcat o nouă etapă și în istoria legăturilor care unesc cele două popoare. Pe temelia trainică a internaționalismului socialist între Republica Populară Romînă și Uniunea Sovietică s-au statornicit relații de prietenie frățească și de colaborare multilaterală.

Succesele dobîndite de oamenii sovietici, sub conducerea Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, în munca de construcție desfășurată a comunismului sînt urmărite cu sinceră bucurie de poporul nostru. La rîndul nostru, știm bine cu cîtă satisfacție și cu cît interes urmărește poporul sovietic realizările oamenilor muncii din țara noastră, sub conducerea Partidului Muncitoresc Român, în munca lor plină de elan pentru desăvîrșirea construcției socialiste.

Un rol important în această măreață operă îl joacă relațiile economice și tehnico-științifice, legăturile culturale care se dezvoltă cu succes între U.R.S.S. și Republica Populară Romînă. Victoriile repurtate de oamenii muncii din cele două țări prietene, ca și succesele tuturor țărilor socialiste demonstrează întregii lumi superioritatea orînduirii socialiste exercitînd astfel o covîrșitoare influență asupra conștiinței popoarelor.

O profundă năzuință comună spre o pace trainică și durabilă însuflătește popoarele romîn și sovietic. În țara noastră se acordă o înaltă, apreciere eforturilor și inițiativelor consecvente ale Uniunii Sovietice în lupta pentru asigurarea păcii, pentru destinderea încordării internaționale, pentru reglementarea prin tratative a oricărei probleme litigioase, pentru triumful principiilor leniniste ale coexistenței pășnice. Pentru aceste principii militază și Republica Populară Romînă, care, prin întreaga sa politică externă, duce o activitate susținută pentru asigurarea unei păci trainice. Această politică a statului nostru popular este o expresie a convingerii popoului român că, prin lupta unită a popoarelor din țăările socialiste, a tuturor forțelor păcii, un nou război mondial poate fi preîntîmpinat, pacea poate fi menținută și consolidată.

Luna prieteniei romîno-sovietice este marcată de numeroase și variate manifestări ale organizațiilor de masă, ale instituțiilor culturale, ale Asociației romîne pentru legăturile de prietenie cu Uniunea Sovietică. Manifestări similare se desfășoară concomitent și în U.R.S.S. În aceste zile are loc în țara noastră turneul teatrului de dramă „Maxim Gorki” din Leningrad, în timp ce spectatorii sovietici aplaudă pe actorii Teatrului de Comedie din București, allat în turneu în U.R.S.S. Festivalul filmului sovietic, Săptămîna cărții sovietice, Săptămîna muzicii sovietice la posturile noastre de radio și numeroase alte manifestări culturale și artistice vor da posibilitate unei largi mase de oameni ai muncii din țara noastră să cunoască cele mai noi realizări ale literaturii și artei sovietice. O delegație a Asociației de prietenie sovieto-romîne a sosit în țara noastră, iar o delegație a A.R.L.U.S.-ului va vizita U.R.S.S.

Luna prieteniei romîno-sovietice constituie o nouă manifestare a legăturilor frățesti, internaționaliste, dintre poporul român și poporul sovietic care, pășind spre marea țară — socialismul și comunismul — își dezvoltă relațiile de prietenie și colaborare, contribuind astfel la întărirea unității marii și puternicei familii a statelor socialiste.

## LA ADUNAREA DE DESCHIDERE

Luni după amiază, în sala Teatrului C.C.S. din Capitală, a avut loc adunarea consacrată deschiderii Lunii prieteniei romîno-sovietice.

Au luat parte tovarășii Alexandru Drăghici, P. Niculescu-Mizil, Gh. Pele, adjunct al ministrului afacerilor externe, Jean Livescu, adjunct al ministrului învățămîntului, conducători ai unor instituții centrale și organizații obștești, membri ai Consiliului general A.R.L.U.S., muncitori, oameni de știință, artă și cultură.

Au participat membrii delegației Asociației de prietenie sovieto-romîne care au sosit în țara noastră la invitația Consiliului general A.R.L.U.S. pentru a participa la manifestările din cadrul Lunii prieteniei romîno-sovietice. Din delegație fac parte V. N. Stolețov, ministrul învățămîntului superior și mediu de specialitate al R.S.F.S.R., deputat al Sovietului Suprem al R.S.F.S.R., A. G. Ţukanova, prim-locșitor al președintelui A.P.S.R., N. I. Lukian, locșitor al ministrului învățămîntului public al R.S.S. Moldovenești, membru în conducerea filialei republicane moldovenești a A.P.S.R., I. V. Bas (Basmak), scriitor, membru în conducerea filialei republicane ucrainene a A.P.S.R., V. A. Gariunov, laminator la uzina „Ijorsk” din orașul Leningrad, Erou al Muncii Socialiste, deputat al Sovietului Suprem al R.S.F.S.R., A. N. Sitnova, brigadier în sovhozul „Boreț” din regiunea Moscova, Erou al Muncii Socialiste, deputat în Sovietul Suprem al R.S.F.S.R.

Au fost prezenți, de asemenea: I. K. Jegalin, ambasadorul Uniunii Sovietice în R. P. Romînă și membri ai ambasadei.

Adunarea a fost deschisă de acad. Iorgu Iordan, vicepreședinte al Consiliului general A.R.L.U.S. A luat apoi cuvîntul Marin Florea Ionescu, vicepreședinte al Consiliului general A.R.L.U.S. În continuare a luat cuvîntul conducătorul delegației Asociației de prietenie sovieto-romîne, V. N. Stolețov.

În repetate rînduri cuvîntările au fost subliniate cu vii aplauze, participanții manifestînd îndelung pentru prietenia de nezdruccinată dintre poporul român și popoarele Uniunii Sovietice.

După adunare a fost prezentat un program artistic.

## Intre oamenii de știință romîni și sovietici

Inițiate în urmă cu ani, relațiile dintre oamenii de știință din țara noastră și oamenii de știință sovietici s-au consolidat continuu. Schimburile de idei și colaborarea dintre savanți contribuie nu numai la progresul cercetării științifice, ale cărei țeluri sînt comune, dar și la o mai bună cunoaștere, la întărirea prieteniei care-i leagă pe oamenii de știință romîni de cei sovietici.

Strînsa conlucrare dintre academiile Republicii Populare Romîne și Uniunii Sovietice s-a realizat și se realizează în continuare prin mijlocirea acordurilor și planurilor de colaborare încheiate în fiecare an. Ele se concretizează în diferite forme de activitate: conferințe, consfătuiri și simpozioane, vizite reciproce, teme comune de cercetare, schimburi de colaboratori științifici și, bine înțeles, congrese internaționale la care participă cele două țări.

Deosebit de fructuoasă s-a dovedit a fi colaborarea din ultimii ani, cînd cîmpul de schimburi științifice romîno-sovietice și-a extins considerabil perimetrul.

În planurile de colaborare tehnico-științifică încheiate cu Academia de Științe a U.R.S.S. sînt incluse teme dintre cele mai diferite, înglobînd aproape totalitatea preocupărilor științifice. În 1962, de pildă, savanții și cercetătorii științifici din cele două țări au manifestat un interes comun pentru teme vizînd domeniul chimiei („Tautomeria și capacitatea de reacție dublă”), fizicii („Mișcarea unui gaz în tuburile de șoc”), astronomiei (realizarea unui catalog al stelelor slabe), geologiei (studierea cutremurelor și raionarea seismică), matematicilor, medicinei, științelor sociale, ciberneticii etc. etc.

O strînsă colaborare se realizează în domeniul fizicii atomice, lucrările specialiștilor romîni fiind apreciate de specialiștii sovietici. O dovadă a acestei prețuiri o constituie, însăși alegerea acad. Șerban Țițeica ca director adjunct al Institutului de cercetări nucleare de la Dubna.

Planul de colaborare încheiat la începutul acestui an între forurile academice ale R.P.R. și U.R.S.S. pentru cercetarea în comun sau separat a unor teme, pentru studii, schimb de experiență sau documentare în anumite probleme de interes științific înglobează numeroase deplasări în fiecare din aceste țări. Pînă acum, Academia Republicii Populare Romîne a realizat prevederile acestui plan într-o mare măsură. Au fost cercetate în comun teme ca „Observarea optică a sateliților artificiali ai Pămîntului” sau „Crearea sistemelor fundamentale ale pozițiilor stelelor”, „Semiconductorii și aplicarea lor în tehnică”, „Mediul intern al organismului și starea funcțională a sistemului nervos”, „Comanda automată” etc. etc. Alte teme de cercetare au avut un caracte-

ter individual. Cercetătorii sovietici la noi în țară și cei romîni în Uniunea Sovietică s-au preocupat de teme cu caracter teoretic menite a duce la o mai bună cunoaștere a unor probleme sau avînd aplicații directe în economia națională. Citeva din acestea sînt „Aplicațiile teoriei spectrale la ecuațiile cu derivate parțiale”, „Conductibilitatea și viscozitatea sărurilor topite”, „Metodele de cercetare în istologie” sau „Lzvoare orientale privind istoria Europei Centrale și de sud-est”.

Oamenii de știință sovietici și romîni întretin o strînsă colaborare și în împrejurări oarecum deosebite. Printre acestea se numără, de pildă, participarea prof. Eugen Pora, membru corespondent al Academiei

simpozioane sau al consultării lucrărilor acestora au fost deseori publicate în presa de specialitate sovietică sau cu ocazia editării unor lucrări. Prezența oamenilor noștri de știință s-a făcut remarcată atît prin referatele și comunicările prezentate cît și prin participarea la discuții la cea de a 17-a sesiune a Adunării generale a Academiei de științe medicale a U.R.S.S., la consfătuirea privind problema istoriei Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, la simpozionul privind unele probleme ale fizicii feromagnetismului, la Congresul internațional de turbă.

Roadele colaborării tehnico-științifice romîno-sovietice s-au manifestat și cu prilejul vizitei în țara noastră a unor oameni de știin-

țata noastră științifică comună de acad. P. N. Fedoseev, vicepreședinte al Academiei de Științe a U.R.S.S., acad. V. A. Ambarțumian, acad. A. V. Paladin, acad. P. L. Kapîța, prof. B. M. Kedrov, prof. V. S. Vavilov ș.a. care, în ultimii ani ne-au vizitat țara la invitația prezidiului Academiei R.P.R.

Pînă la încheierea acestui an, oamenii de știință romîni urmează să mai primească vizita unui grup de cunoscuți specialiști sovietici. Printre cei invitați se numără și academicienii M. M. Șemcakin și V. A. Karghin, precum și profesorii G. N. Krujilin, I. I. Anisimov și V. M. Ivostov. Ca și predecesorii lor, ei vor expune conferințe, vor face schimb



La plenara comitetului tehnic internațional „Generatori”, care și-a desfășurat lucrările la Leningrad, au participat reprezentanții a 17 țări. Delegatul român Constantin Apetrei, director adjunct al Institutului de Energetică (stînga) întîlnindu-se cu savantul sovietic Efim Kazovski.

R.P.R. la cercetările întreprinse de oceanografi sovietici în oceanele Pacific și Indian.

De o unanimă apreciere din partea specialiștilor sovietici se bucură și activitatea depusă de alți oameni de știință romîni, între care academicienii E. Macovschi, Gr. Moisil, Șt. Milcu, C. D. Nenițescu, Emil Petrovici, Șt. G. Nicolau, V. Mirza, Emil Pop, prof. dr. Burghela ș. a. Impresiile culese de savanții sovietici în cadrul întîlnirilor avute cu oamenii de știință romîni, al intervențiilor acestora cu prilejul diferitelor congrese sau

țării sovietici, cu prilejul organizării la noi a unor acțiuni de interes științific comun. O astfel de acțiune a fost consfătuirea organizată anul trecut, cu tema „Chimia fizică a electroliților topiți”, în cadrul căreia un deosebit interes au trezit lucrările acad. I. K. Delimovski, prof. A. I. Belcaev și prof. B. F. Markov. De asemenea, la sesiunea comună a Institutelor de neurologie ale celor două academii s-a făcut remarcată prezența acad. B. N. Klosovski și prof. E. Schmidt. Nu putem trece cu vederea nici contribuția adusă la acti-

ție experiență și se vor documenta asupra activității și lucrărilor executate de specialiști și institutele noastre de cercetare.

Cum o și firese, strînscele legături de colaborare, schimburile de experiență ce se desfășoară între oamenii de știință romîni și sovietici se soldează cu cele mai bune rezultate pentru mersul mereu înainte pe calea cunoașterii științifice.

**Acad. prof. G. Vrăncanu**



# CUM AM VĂNĂT CROCODILII

## Trăiască frumoasa Africă!

Așa a exclamat odată Kornei Ciukovski și a scris celebrul lui doctor Aumădoare. Și cum pasiunea mea pentru Africa a început, după cât îmi pare, chiar de la acest Aumădoare, când am pășit pe pământul Nigeriei l-am citat numaidecât pe scriitorul preferat al copiilor sovietici.

— Trăiască frumoasa Africă! — am rostit dar și eu cu înșelăciune și numaidecât m-am uitat cu luare aminte în jurul meu, întrebându-mă: — Nu cumva prin preajma avionului o fi vșeur leu?

Dar nu era nici un leu în apropiere. După cum nu erau nici gorile, nici crocodilii primejdioși — din pricina cărora călătoriile în Africa nu sînt recomandabile pentru copii pînă la șaisprezece ani. Dimpotrivă, pe aeroportul modern se aflau avioane moderne și funcționari extrem de moderni care, salutînd militărește, ne-au poftit să ne facem formele de intrare în țară.

Așa a început cunoștința mea cu Nigeria — o țară din Africa de vest. Dacă v-ați imagina continentul african ca o pară din care cineva a mușcat o bucată bună, cam pe acolo se află Nigeria. Noi am ajuns în Nigeria purtați de două „Il”-uri: mai întâi un „Il-18”, un avion frumos, cu linii zvelte, care a zburat fără nazuri deasupra munților, văilor și apelor, după care am fost luați în primire de un frățior mai mic, un „Il-14”, un aparat de nădejde din serviciul lui „Chana-Airways” — flota aeriană a Ghanei.

Înainte de a pleca citisem la Moscova tot ce găsisem despre Nigeria. Dar în afară de poziția geografică, de cifra aproximativă a populației și de enumerarea zăcămintelor de mineuri prezumate nu izbutisem să aflu mase lucru. În disperare de cauză m-am adresat prietenilor mei africani care studiază la Moscova.

Cu toții m-au încredințat că în Africa o să-mi fie foarte cald. Era un lucru pe care îl bănuiam și eu mai de mult dar cu totul altceva e să știi ceva precis. Stînd puțin pe gînduri unul din amicii mei africani m-a asigurat că o să încerc să-mi ușurez primele zile ale vizitei mele în Nigeria. I-am mulțumit îndatorat și am adus vorba despre crocodili, pe care de multă vreme doream să-i vînez după metoda recomandată de rubrica de umor a „Ogoniok”-ului. Cred că veselii autori ai acestei rubrici au pe conștiință multe vieți distruse și a-nume viețile celor care le-au urmat chemarea: „La vînatore de animale sălbatice cu aparatul de fotografiat!” Dar, spre dezamăgirea mea, un amic african mi-a mărturisit că deși a trăit toată viața în Africa n-a văzut niciodată un crocodil viu.

La hotelul unde am descins venind direct de la aeroport mă aștepta o surpriză. Aflînd cum mă cheamă, portarul a zîmbit vesel, dezvelindu-și dinții albi ca zahărul și mi-a spus: — Sînteți așteptat. De cîteva zile.

M-am mirat. Cine să mă aștepte acolo, atît de departe de Moscova? Dar chiar în aceeași clipă s-au apropiat de mine doi tineri africani, îmbrăcați modest.

— Nu ne cunoașteți... — mi s-au adresat ei zîmbind timid. Și în zîmbetul lor era atîta căldură și sinceritate, încît mi-ar fi părut rău dacă omul pe care-l așteptau de cîteva zile n-aș fi fost eu.

— Vedeti, mi-a spus unul din ei întinzîndu-mi un plic. O scrisoare din Moscova. Un prieten de-al nostru ne roagă să vă ajutăm să ne cunoașteți capitala — Lagos-ul.

Am desfăcut numaidecît plicul și m-am convins că un african din Moscova scrisese unor africani din Lagos că în Nigeria va sosi un „lum prieten al lui și nu numai al lui, ci al tuturor nigerienilor din Moscova”.

— Mergem să vizităm orașul? — m-a întrebat unul din cei doi tineri și ochii îi luceau de nerăbdare.

Deși eram foarte obosit de drum, mi s-ar fi părut că ar fi fost o nepolitete să refuz după o asemenea primire.

Așa încît am pornit să cutreierăm orașul. Mi-am scos carnetul de note și m-am pregătit să-i ascult concomitent pe cei doi ghizi. Dar, spre uimirea mea, cel mai mult a trebuit să vorbesc eu, deoarece amîndoi mă asaltau cu întrebări. Am fost nevoit să povestesc despre Uniunea Sovietică nu numai ghizilor mei, ci și tuturor prietenilor lor. Ba într-un rînd, din cauza povestirilor mele, era cît pe aci să întrerup niște dansuri. Or se știe că africanilor le place grozav să danseze.

Dansează oriunde și cu orice prilej. E de ajuns o tobă mică, așa numita dram, și un ins bine dispus pentru ca imediat să se alcătuiască un cerc de oameni zîmbitori gata să danseze. Dansează băiețandrii care vînd zăvezile, negustorii ambulanti, factorii poștali, poliștii, tinerile negre care se întorc de la piață, purtînd pe cap coșuri mari cu tot felul de mărunțisuri iar în spinare copilași cu părul creț, strîns legați de mamă.

În momentul de față în Africa este la modă high-life-ul, un dans original, un fel de combinație de dans național cu fox-trotul. High-life-ul e dansat pe străzi și în localurile de noapte elegante, e dansat de tineri și bătrîni, pe scurt de toată lumea!

## Ce-am dansat?

— Dansați, desigur, high-life? — m-au întrebat într-o seară noii mei prieteni.

După expresia feței lor mi-am dat seama că ar fi fost cu neputință să nu știu să dansez acest dans național nigerian. Drept care mi-am făcut curaj și am dat afirmativ din cap. Cum ne aflam, însă, într-un local, consecințele afirmației mele s-au vădit numaidecît: o frumoasă nigeriană m-a poftit la dans. Saxofoanele s-au pus pe urlat, banjo-ul a început să bubuie; cu spaima în suflet, am pornit-o pe urmele partenerei mele.

Dar atunci s-a întîmplat un lucru uimitor: picioarele m-au scos din încurcătură. Am început să dau din mîini, să scutur din umeri, să dansez pe virfuri, să mă las pe vine. Ba de două ori am strigat chiar „assa!” și mi-am răsuicit ștrengărește mustața inexistentă. Și nici chiar după ce muzica a stat tot nu m-am putut opri.

La drept vorbind nu știu prea bine ce am dansat: o lezghenkă, o „tiganocikă”, un „jablociko”, n-aș putea s-o spun precis, dar în nici un caz high-life.

Amicii mei au fost însă, se pare, încîntați de felul cum am dansat. Și m-au întrebat:

— Toată lumea dansează așa la dv?

— Cîteodată — am răspuns eu oarecum evaziv. După dispoziție...

Intr-altă zi am făcut cunoștință cu un învățător de douăzeci și doi de ani, pe nume Morisco D'Aburru, care mi-a înmînat un plic desfăcut.

— V-aș ruga să duceți acest plic la Moscova. E foarte important.

Plicul nu avea nici o adresă înscrisă, vînd nevrînd, a trebuit să citesc scrisoarea ca să știu cui s-o înmînez.

„Cererea unui voluntar. Rog respectos guvernul sovietic să-mi dea posibilitatea să devin primul cosmonaut african” — scria Morisco. Apoi dădea amănunte despre el.

Bineînțeles am dus scrisoarea în Uniunea Sovietică.

Africanul care dorește să ajungă în Cosmos este, nu-i așa, un simbol al noii Africi!

## Isprăvi cinegetice

De obicei sînt un dușman al vînatării. Chiar și al aceleia practicate cu aparatul de fotografiat. Pentru că mi se pare la fel de indecent să te strecoți în viața intimă a animalelor cu teleobiectivul ca și cînd ai încerca să cobori pe coș în dormitorul unei stele de cinema.

Și totuși în Nigeria mi s-a întîmplat să tulbur un crocodil. E adevărat că eram acolo cu treburi care nu mă obligau de fel să vînez elefanți, lei, leopardi sau alte animale mari. Oricum, un operator de la televiziunea din Moscova care se afla acolo — un om cu o formație spirituală total deosebită de a mea — mi-a mărturisit că din copilărie dorește să vadă un crocodil în condiții naturale și m-a implorat ca, abuzînd de bunăvoința amicilor mei nigerieni, să-i mijlocesc o asemenea întîlnire.

Am consimțit cu inima strînsă, deși știam dinainte că istorii de soiul ăsta nu se termină niciodată bine.

Imbarcați dar într-un „Volkswagen” vechi, al unui prieten african, am ajuns la locul viitoarelor noastre isprăvi. Al patrulea membru al micului nostru colectiv era o prea frumoasă fată, logodnica prietenului meu african. Venise să ne admire curajul, forța și îndemnarea — calități obligatorii, după cum se știe, ale unor bărbați adevărați.

În această formație am intrat val-vîrtej într-un sat de pe

lor și că nu fac nici o deosebire între vîstărele familiilor glomnitoare și niște ziaristi străini.

Fără să mai ceară alte lămuriri operatorul a părăsit tăcut piroga. În aceeași clipă, însă, un demon a pus parcă stăpînire pe mine. Am simțit cum în străfundul făpturii mele se trezește un instinct primitiv. Și deodată m-am simțit un viteaz în pielea de tigr, în stare să strivesc cu mîna goală chiar un boa.

— Ioseph! — l-am rugat pe prietenul meu african, vorbește cu băiețandru ăsta.

Ioseph a prins să zîmbească, a ridicat din umeri și a început să vorbească în dialectul ioruba.

După cîteva clipe subreda noastră pirogă, aprovizionată cu un menu grozav de gustos pentru crocodili, lunea pe apa galbuie. Soarele se fărîmița în valuri, rîul strălucea ca o flacără portocalie. Băiețandru de la cîrmă vîslea cu o lopată scurtă și lată și ne învăța cum să vînam crocodili.

— De departe crocodilul seamănă cu un buștean — ne învăța el scrutînd cu băgare de seamă apa. De obicei se apropie pe furis pînă la cîțiva metri, apoi se dă la fund și răstoarnă barea. Dar înainte de a se scufunda, scoate capul afară din apă... Atunci să-l ochiți cu arma drept în ochi — și...

Și în aceeași clipă băiețandru ne cercetă speriat cu privirea.

— Dar... unde vă e arma? — întrebă el în cele din urmă îngrozit. Dacă...

Nu mai era nevoie să-și spună pînă la capăt gîndul. Ne-am uitat tăcuți unul la altul. Ne-aveam asupra noastră alte arme decît niște aparate de filmat și de fotografiat.

## Apare crocodilul

În clipa aceea s-a ivit și crocodilul.

Un butuc cenușiu-verzui plutea, legîndu-se, pe apă, spre piroga noastră. Cu toții l-am zărit în același timp și am simțit cum fețele ni se lungesc la nesfîrșit.

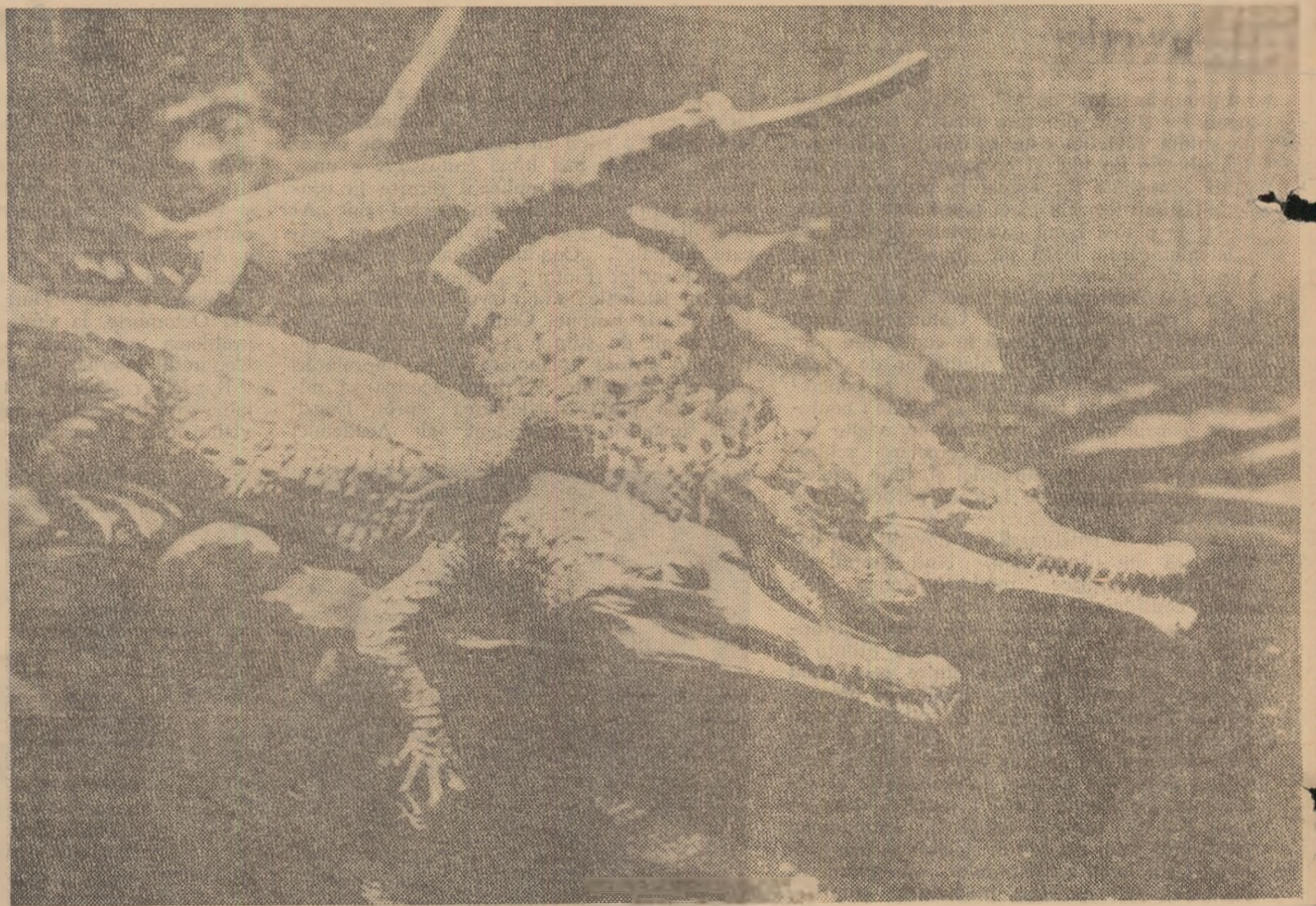
— Eu nu prea știu să înot — s-a auzit glasul stins al operatorului.

— Atunci ai să te chimi mai puțin — i-am răspuns eu cu umorul unui condamnat la spînzurătoare.

Fieca șefului de trib s-a mulțumit să scoată doar un „Ah!” și a leșinat.

— Mină! — s-a răstit atunci operatorul la băiat. Trebuie să salvăm femeia!

Și băiețandru a început să vîslească din răspuțeri și piroga



malul unui rîu, chiar îngă locul unde erau crocodilii, cum ne încredințase amicul meu african. Soarele ardea necruțător. Un băiețandru descult, cu un tricou roșu pe el, stătea pe mal și scuipa din cînd în cînd în apa galbuie.

— Sînt crocodilii pe aici? — l-am întrebat eu din mers.

Băiețandru m-a măsurat lung din cap pînă la picioare și mi-a răspuns:

— Se mai găsesc cîteodată.

— Atunci să mergem, a răsunat glasul energic al operatorului care și sărise într-o pirogă subredă trasă la mal.

Băiețandru l-a măsurat lung și pe operator, a stat puțin pe gînduri, după care a rostit:

— Ne...

— Adică cum „ne”? De ce?

— Păi au să vă mînînce — s-a auzit un răspuns indiferent. Operatorul a holbat ochii.

— Cum adică să ne mînînce?

— Păi, așa, bine. Aici e crocodilul, aici — lăsa și în barca dumneavoastră. Crocodilul face un salt, piroga se răstoarnă și crocodilul vă înghite. Asta-i tot.

Și ca să fie cît mai elocvent, băiatul a simulat un hăpăit cumplit.

Ne-am uitat unii la alții. Amicul african a dat să zîmbească, dar logodnica lui s-a schimbat la față. Era fiica unui conducător de trib african și știa că crocodilii sînt proști de felul

a pornit ca o săgeată spre mal. Operatorul a țîșnit spre pupă și de acolo a tras în crocodil cu aparatul de filmat.

— Splendid cadru! — ne-a explicat el mindru după aceea, cînd de mult eram pe mal. Un crocodil dezlîntuit care urmărește niște vînători. Păcat că am avut cu noi și o femeie. N-am putut să-i primejdum viața, dar dacă am fi fost numai noi... Ei, atunci să fi văzut care pe care...

În rest totul s-a petrecut ca la o vînatore obișnuită în împrejurimile Moscovei. Fără să vînam nimic am bătut într-o circiumă din sat un whisky vînatorește și, după ce ne-am cumpărat cîte un crocodilaș-jucărie ca trofeu, ne-am întors acasă.

Acum pe crocodilașul meu îl cheamă Vaska. Stă cuminte pe dulap și de trei ori pe săptămîină nevasta îl scutură de praf.

Intr-o zi — eram de-acum la Moscova — m-am întîlnit din nou cu operatorul meu de film.

— Fire-ar — m-a salutată el cu obidă — cînd am dezvoltat filmul și m-am uitat atent mi s-a părut că-i un buștean vulgar...

Poate că la drept vorbind a fost chiar un buștean. Dar eu sînt convins că am fost la vînatore de crocodili. Pentru că importantă a fost desfășurarea luptei, nu rezultatul ei. Și apoi la urma urmei, eu am rîmas și mai departe un dușman al vînatării.

**Evgheni Korșunov**



# Cu Teatrul de Comedie în U. R. S. S.

## Jurnal de turneu (II)

2 OCTOMBRIE. — Degeaba o frumos afară, degeaba e cald și soare. Întreg colectivul Teatrului de Comedie din București stă de dimineață închis în Teatrul Kremlinului. Se repetă, pe noua scenă, „Prietenia mea Pix”. În foaiere se aranjează panourile. La Moscova, ca și la București „spectacolul Teatrului de Comedie începe din foaiere”. Cei pri-

studiourile Televiziunii li se luau interviuri în cadrul celei mai cunoscute rubrici săptămânale „Ștafeta noutăților” vizionată în medie de 40 de milioane de telespectatori.

4 OCTOMBRIE. — La al doilea spectacol cu „Svejk în al doilea război mondial” au fost în sală dramaturgii Arbuzov, Ștein, Ka-

taev, Ștok, Șatrov, regizorul principal al Teatrului Vahtangov, Ruben Simonov și mulți alții.

În josul paginii, caricaturile lui V. Plătăreanu, Vasilica Tastaman, Amza Pellea și Florin Scărlătescu.

În cursul zilei, cei care nu repetă în „Umbra” au fost primiți la teatrul „Vahtangov” de către Ruben Simonov și colectivul lui de actori. Iar seara, în fața unei săli așchipline, Teatrul de Comedie din București a jucat

nei mese excesiv încărcate cu fructe și pahare, vizita noastră oficială s-a transformat într-o discuție animată. Directorul Direcției teatrelor, tovarășul Tarasov, a vorbit despre ultimele piese ale dramaturgilor sovietici; actorii români au vorbit despre aceste piese pe scenele noastre și despre ultimele opere ale dramaturgilor români.

Am hoinărit apoi prin Moscova, am fost mare parte din colectiv, la Muzeul „Pușkin”. Destul de târziu ne-am îndreptat spre hotel, pregătindu-ne pentru întâlnirea cu actorii moscoviți organizată la „Casa oamenilor de teatru”.

Această întâlnire a fost organizată de centrul național I.T.I. (Institutul internațional de teatru), Asociația de prietenie sovieto-română și Asociația oamenilor de teatru.

„Crozavă distribuție!” a exclamat Ion Lucian în sală, privind scena de unde Iuri Zavadski, Vera Marețkaia, Tariov, Jarov, S. Biman — toți artiști ai poporului, alături de redactorul-șef al revistei „Teatr”, V. Pimenov și cronicarii Turkov și Boiagiev salutau înăuntrul Teatrului de Comedie din București.

A urmat un program artistic în care, între altele, actorii Teatrului „Pușkin” au interpretat un fragment din piesa „Febrie” de Lovinescu a cărei premieră va avea loc peste câteva zile.

Rugați să-și dea concursul, au participat la aceste programe și membri ai colectivului nostru.

Seara, sau mai bine zis noaptea, s-a încheiat cu dans.

8 OCTOMBRIE. — Când ceasul Kremlinului bate de 11 ori, în fiecare dimineață în Piața Roșie un șir nesfârșit de oameni pășesc încet și recules spre Mauzoleul lui Lenin.

Astăzi dimineață, actorii Teatrului de Comedie din București au depus o coroană de flori la mormintul lui Vladimir Ilici. Adinec impresionată ne-am continuat pelerinajul vizitând camera de lucru și locuința lui Lenin din Palatul Kremlinului.

Mai vom doar două zile de petrecut la Moscova. N-am avut răgaz s-o vedem amănunțit. Dar am îndrăgit-o. Este atât de plină



Interpreți din „Prietenia mea Pix” și „Svejk în al doilea război mondial” vă zăuți de caricaturistul sovietic P. Skotari. De la stînga la dreapta: Val Plătăreanu, Vasilica Tastaman-Jenei, Amza Pellea și Florin Scărlătescu

(Din „Izvestia”)

cepuți ca și cei neprețuți controlează decoriile și dau câte o mână de ajutor la repararea neajunsurilor pricinuite de transport. Alții stau în sală și asistă la repetiție. Din fuga mașinii am zărit cupolele strălucitoare ale bisericilor din incinta Kremlinului, clopotul urias de cîteva tone din apropierea Teatrului... Nimeni însă nu se înduă să se îndepărteze nici chiar cu oțiva metri: fiecare — măcar cu emoția — vrea să contribuie la premiera de diseară.

În timp ce actorii se machiau în cabine, artiștii poporului M. I. Tariov, M. N. Kedrov, Serafima Birman, Teikovskaia, au venit să ne ureze succes. Apoi, cînd a sunat gongul pentru a treia oară și publicul și-a ocupat locurile — toate — în sală, artiștii sovietici au ieșit în fața cortinei salutîndu-i pe artiștii români în aplauzele spectatorilor. Radu Beligan le-a mulțumit, în sală s-a făcut întineric... A început spectacolul.

Se pare că a mers bine. Clăpările celor din sală erau luminoase, mulțumite. La sfîrșitul spectacolului A. N. Kuznețov, prim adjunct al ministrului Culturii din Uniunea Sovietică, A. Popov, ministrul Culturii din R.S.F.S.R. și A. Petrov, vicepreședintele Comitetului de stat pentru relațiile cu străinătatea, au venit în foaierele artiștilor și ne-au confirmat impresia. Spectacolul plăcuse într-adevăr mult. Tovarășul N. Guină, ambasadorul Republicii Populare Romîne la Moscova, a felicitat actorii, apoi prietenii care erau în sală i-au îmbrățișat.

Dar cronicarii ce gîndesc oare? Asta nu vom ști decît mîine sau poimîine sau chiar peste cîteva zile, din ziare!

Ultima problemă pe ziua de azi: ce facem cu imensele coșuri de flori care nu încap pe ușa autobuzului?

3 OCTOMBRIE. — În presă au apărut articole despre „Prietenia mea Pix”. În holul hotelului, încă somnoroși, interpreții de ieri seară își traduc unul altuia cuvintele „Pravdei”: „Prietenia mea Pix” este un spectacol plin de umor subtil, de autentică poezie, de un romantism plin de viață... Regia lui Radu Penciulescu este originală și proaspătă... Un mare succes au obținut Vasilica Tastaman, Ștefan Ciubotărașu precum și Liliana Țicău, Valentin Plătăreanu și alții.

„Vecerniaia Moskva” socotește piesa lui Galan „un minunat spectacol despre România de azi și oamenii ei”.

Incurajat de aceste prime aprecieri în scris, Radu Beligan a pornit cu pas sprinten spre Radio, unde i s-a luat un interviu. Restul colectivului a plecat la Kremlin să repete spectacolul „Svejk în al doilea război mondial”.

Cître orele 18,30 lumea a început să vină la teatru. Un sfert de ceas mai târziu, în fața intrării, întrebarea: „N-aveți un bilet în plus?”

Plasatorii vinduseră programul săptămînal al Teatrului din Moscova în care erau fotografiile unor actori romîni și cîteva scene din spectacolele noastre. Cum identificau un actor din fotografie spectatorii îl înconjurau, cerîndu-i autografe. (Actorii care nu jucau se aflau în foaiere). Apoi a început spectacolul. Imediat după ridicarea cortinei s-a stabilit comuniunea creatoare dintre cei din sală și cei de pe scenă. În lojă, cronicarul dramatic Boiagiev își nota din cînd în cînd cîte ceva. Vre-o romarcă critică? Rîdea însă și aplauda la rînd cu ceilalți. În antracți și la sfîrșitul spectacolului a venit să-i felicite pe actorii.

Obosiți dar fericiți — simțindu-ne ca în anii studenției cînd căpătăm „foarte bine” la un examen pentru care nu dormim cinci nopți, ne-am dus la restaurantul „Casei actorilor” (V.T.O.) să sărbătorim începutul turneului. Lipseau însă Radu Beligan, Ștefan Ciubotărașu și Vasilica Tastaman cărora în

„Umbra” de Svarț, Iuri Zavadski, Alexei Arbuzov, A. Ștein, Salinski și alții au venit în pauză în cabinele actorilor să-i felicite. La plecare, trecînd prin foaiere, spectatorii care încă nu-și luaseră hainele de la garderobă ne-au înconjurat și ne-au mulțumit pentru seara aceasta.

6 OCTOMBRIE. — Astăzi s-a jucat dimineața „Svejk în al doilea război mondial” iar seara „Prietenia mea Pix” cu săli la fel de entuziaste ca și pînă acum.

O parte a colectivului a fost invitat la MHAT, unde era matineu cu „Azilul de noapte”, spectacol montat în 1902 de Stanislavski. Am văzut celebrul pescăruș de pe cortină, tăblițele de pe scaunele lui Stanislavski și Nemirovici-Dancenko.

Pe scenă joacă Cribov, Stanițin, Jițov, Erșov, Orlov și Davidov...

A fost o dimineață de neuitat.

5 OCTOMBRIE. — Un articol mare din „Izvestia” comentează „Prietenia mea Pix” și „Svejk în al doilea război mondial”: „Călcînd tradiția potrivit căreia dramaturgii nu izbutesc ultimul act al piesei, fantezia comică a lui V. Em. Galan și Radu Penciulescu s-a manifestat în modul cel mai generos tocmai în ultimul act al spectacolului „Prietenia mea Pix”... în care se vădesc trăsăturile unei autentice comedii populare... „Svejk în al doi-



Dramaturgul Afanasi Salinski și actrițele Tamara Buciuceanu-Botez și Larina Demian răsfoind programul Teatrului de Comedie.

le război mondial” demonstrează mijloacele de expresivitate dramatică ale teatrului... Spectacolul pus în scenă de Lucian Ciurhescu are un caracter publicistic în cel mai bun înțeles al cuvîntului. Florin Scărlătescu concentrează atenția spectatorilor... Nu vom uita niciodată ochii buni, inteligenți și triști ai lui Svejk... La aceste spectacole iau parte actorii din generații diferite dar pe toți îi unește un simț artistic unitar... Credem în mod deosebit în viitorul acestui teatru, care este un teatru-studio, un teatru-laborator, un teatru care descoperă noi dramaturgi, regizori și actori”.

Ieri seara, după spectacolul nostru, la restaurantul „Casei actorilor” (V.T.O.), Zavadski, Markov, Boiagiev, Komissarjevski, Anisimova-Vulf și Ștok au dat o masă în cinstea Teatrului de Comedie din București. De neuitat au fost și toasturile fiecăruia, cuvintele lor de laudă și încredere, urările adresate.

7 OCTOMBRIE. — „Vă mulțumesc că ați venit la Moscova!” Cu aceste cuvinte ne-a primit ministrul Culturii al R.S.F.S.R., tovarășul A. Popov. În cabinetul său, în jurul u-

de viață și de amintiri! Această toamnă auriu se potrivește atât de bine! Iar noi mîine seară plecăm.

„Umbra” se joacă astăzi pentru ultima oară. Sala este parcă mai entuziastă ca niciodată. Printre spectatori se află și tovarășul A. M. Kuznețov, primul adjunct al ministrului Culturii din Uniunea Sovietică ale cărui cuvinte de laudă sînt peste așteptările noastre.

Moscova, 9 octombrie.

Dana Crivăț







Absolut necesare pentru dezvoltarea ființelor vii, metalele își cuceresc un rol primordial în biologie și medicină

# ÎN SERVICIUL VIEȚII

● In întrecere cu vitaminele ● Milionimile de gram prețioase ● Oligoelementele, fermenții și hormonii ● Ingrășăminte metalice în agricultură

Un pomicultor a avut acum câțiva ani o idee „fantastică” — cum mărturisea prietenilor — să extragă energia undelor electrice care străbat atmosfera și s-o facă să acționeze asupra pomilor săi fructiferi. Drept care a fixat în jurul fiecărui pom un cilindru de sîrmă care trebuia să țină loc de antenă. Spre surprinderea celor din jur, pomii au început să se dezvolte admirabil — ceea ce l-a convins pe omul nostru că a găsit secretul „pomiculturii moderne”.

Specialiștii, chimiștii și agronomii care au examinat acest caz „senzational”, au fost însă de altă părere. Analizele lor au demonstrat că pămîntul din jurul pomilor nu avea suficient zinc și această lipsă era vinovată de dezvoltarea lor insuficientă. Cînd sîrma galvanizată a fost înfiptă în pămînt, o parte din zincul de pe suprafața ei s-a scurs spre rădăcina pomilor și i-a ajutat să se dezvolte.

## În plus și în minus

Cercetări ulterioare au confirmat că metalele și metalloizii — în cantități foarte mici — joacă un rol extrem de important în viața plantelor, animalelor și omului.

În Uniunea Sovietică însemnătatea acestor „oligoelemente”, adică „elemente în cantitate mică”, a fost întrevăzută încă spre sfîrșitul secolului trecut de V. I. Vernadski. În prezent, savanții A. O. Voinar, V. V. Kovalski, V. I. Peive și alții se ocupă intens de studierea oligoelementelor, demonstrînd în lucrările lor importanța biologică a acestora.

Sub denumirea de oligoelemente au fost descrise pînă acum peste 25 de elemente chimice, dintre care cele mai multe sînt metale care participă în procesele fiziologice din organism sub diverse forme. Caracteristica lor principală este prezența lor în cantități infime de milioane sau chiar miliarde de fracțiuni de procent. Fierul se află în fruntea oligoelementelor, proporția sa în regnul vegetal fiind de circa 50 de miligrame la 1 kg de materie uscată. Urmează apoi zincul, magneziul, cuprul, nichelul și, în cele din urmă, stronțiu și bariul care se află în cantități abia dozabile.

Însemnătatea biologică a oligoelementelor a putut fi demonstrată pe cale experimentală. Cultivarea plantelor pe soluri artificiale lipsite de unul din oligoelementele principale (zinc, mangan etc.) a dus la apariția unor „infirmități” care dispăreau rapid la adăugarea elementului respectiv. Tot astfel, la animalele de laborator hrănite cu alimente lipsite de mangan sau cobalt s-au pus în evidență tulburări specifice care se remediau printr-un tratament ulterior cu doze adecvate din elementul incriminat. În general, deficitul unor oligoelemente ducea la îmbolnăvirea plantelor și animalelor cu boli care amintesc într-o anumită măsură de avitaminoze, deoarece numai prin adăugarea substanței deficitare la rația alimentară se înlătură simptomele bolii.

Practica a arătat că în anumite regiuni (Letonia, regiunea Iaroslavl) lipsa de cobalt din sol a provocat la animalele domestice anemii grave, care au fost lichidate prin adăugarea acestui element în rația alimentară. Se știe că cobaltul intră în compoziția vitaminei B-12. Carența de mangan în mediul ambiant provoacă îmbolnăvirea specifică a păsărilor (deformații osoase) și o îmbolnăvire tipică a purceilor tineri, numită schiopătarea purceilor.

Excesul oligoelementelor în hrană sau apă poate de asemenea produce procese patologice grave la plante, animale și om. În regiunea Aktiubinsk, bogată în nichel, s-a constatat, de pildă, prăbirea vițelilor și a mieilor ca urmare a acumulării nichelului în cornee. Răspîndirea litiazelor renale (piatră la rinichi) la om în unele regiuni din Armenia și Azerbaidjan a fost pusă în legătură cu consumul apei foarte mineralizate.

## Zincul din pancreas

Există deci o concentrație optimă specifică a oligoelementelor care acționează favorabil asupra organismului. Acest „pauz optim” variază la diverse specii de animale și vegetale și diferă în funcție de organ, vîrstă, condiții de viață etc.

Modul de acțiune al oligoelementelor în orga-

nism este multilateral. Unele intră în compoziția unor fermenți, alcătuiind o combinație specială denumită metalo-enzimă. Din cele 700 de sisteme enzimatice cunoscute, cel puțin 600 sînt metalo-enzime. Ele îndeplinesc apoi misiunea de a activa acțiunea fermentului. Unul și același oligoelement poate activa diverși fermenți. Oligoelementele exercită o influență pozitivă asupra fotosintezei. De asemenea, unele oligoelemente intensifică formarea și vehicularea în plante a substanțelor de creștere și grăbesc dezvoltarea plantelor și coacerea semințelor.

Alte oligoelemente sînt legate de anumiți hormoni. Este cazul zincului, care e „legat” de hormonul secretat de pancreas: insulina. Acest oligoelement este necesar secretării insulinei, dar o dată „descărcată” în organism insulina se „desparte” de zinc.

Oligoelementele sporesc — prin mecanisme încă necunoscute — rezistența plantelor la condițiile nefavorabile ale mediului extern și rezistența lor la boli.

Lucrări recente efectuate în diverse țări vădesc mereu alte noi „talente” ale oligoelementelor. Cuprul, de pildă, ar ocupa un loc deosebit de important în procesul hematopoezei (formarea globulelor din sînge), favorizînd sinteza hemoglobinei și stimulînd la animale creșterea lîinii și formarea carotinelor din lîină. Dacă cerințele în cupru ale organismului oilor nu sînt satisfăcute, ondulația lîinii se înrăutățește iar la oile negre dispăre pigmentul.

Crescătorii de vizon obișnuiau odinioară să adauge, în secret, cupru în hrana animalelor. Ei obțineau astfel o alungire a firelor și o strălucire neobișnuită a blănilor. S-a dovedit că într-adevăr acest metal acționează asupra keratinei, constituent principal al sistemului pilos. Dar doza nerațională a metalului poate duce la moartea animalelor.

În creșterea porcilor, a păsărilor și a animalelor sălbatice pentru blană se folosesc astăzi „rețete” speciale de oligoelemente în care intră, în afară de cupru, cobalt, mangan și zinc.

## Alergia și magneziul

În ultimul timp oligoelementele sînt din ce în ce mai mult folosite în Uniunea Sovietică în agricultură, zootehnie și medicină.

În cultura plantelor oligoelementele sînt folosite sub formă de ingrășăminte cu bor, mangan, cupru, și molibden. La ingrășămintele cu bor reacționează cel mai bine leguminoasele: inul, cartoful, sfecla de zahăr și rădăcinoasele furajere. Aceste plante conțin în corpul lor de 2—4 ori mai mult bor decît cerealele.

Ingrășămintele cu bor măresc recolta și procentul de zahăr la sfecla de zahăr, sporesc conținutul de amidon la cartofi, recolta, procentul de zahăr și vitamine la lequme etc.

Cuprul este foarte eficient dacă este aplicat la culturile de cereale, de in, de cîneapă, de legume și plante furajere. Pe această cale, în R. S. S. Letonia s-a realizat sporirea recoltei de cereale pe solurile deficitare în cupru cu 40—50 la sută iar recolta de in cu 25—30 la sută.

Pentru mărirea producției de bumbac, grîu, porumb și alte plante agricole se utilizează, mai cu seamă în Ucraina și Azerbaidjan, ingrășăminte cu mangan. Recolta plantelor leguminoase cultivate pe soluri sărace în molibden sporește într-o serie de cazuri cu 50 la sută și chiar mai mult.

La animale, nutrețurile „suplimentate” cu rații convenabile de elemente minerale și metalloide au dus la rezultate foarte bune. În R. S. S. Letonia și într-o serie de alte republici se practică introducerea în hrana animalelor a cobaltului, iodului și a unor combinații complexe de microelemente.

În medicină s-a dovedit că oligoelementele pot fi utilizate pentru tratamentul unor boli în doze homeopatice. În bolile alergice, de pildă, în 50 la sută din cazuri s-a constatat că există o scădere a magneziului din sînge. Injectarea unor doze mici de magneziu a dus la vindecarea alergiei.

Studiul oligoelementelor și al importanței lor biologice se află încă la început, dar de pe acum există o seamă de realizări demne de toată atenția.

Dr. R. Irimescu

# ... în Lună...

bilă ?

în Lună...

...ică mereu probleme noi, necesitînd adesea revizuirea mul-

...eni-oase și mai îndrăznețe.

...iectat și a realizat sateliți artificiali, a trimis rachete în

...ietice este binecunoscută. Următoarea etapă în domeniul

...planetare, mai întii în Lună, apoi și în alte planete. Realii

...legată de multe dificultăți. Se preconizează de aceea

...ete purtătoare și nave cosmice, mai întii pe Lună, iar apoi,

...ete, se prevede construirea altor baze mai depărtate. În mo-

...osului.

...zezi un proces metalurgic fără atmosferă, deci fără oxigenul necesar arderilor și fără

...a necesară răcirii ?

...Răspunsul, deocamdată în linii mari, îl aflăm de la candidatul în științe tehnice

...Iodko : în locul combustibilului obișnuit va fi folosită energia nucleară și cea

...olară.

...În condițiile existente în Lună fierul nu va fi încălzit pînă la temperatura de topire (1530°C) căci în vid, între 700 și 900° el va sublima, va trece adică direct din

...area solidă în starea de vaporii. Aceasta constituie la prima vedere o piedică, deoarece

...u se va putea obține fier topit și nici nu se va putea lamina la cald. Dar, spun

...metalurgi, topiturile vor fi înlocuite de vaporii iar aceștia vor avea temperaturi

...mult mai joase decît pe Pămînt, ceea ce va simplifica considerabil problemele teh-

...nologice.

## Vom importa metal din Cosmos ?

...Iată cum ar arăta procesul tehnologic pentru obținerea oțelului în condiții lunare.

...Intr-un evaporator închis se introduce minereul, care este un amestec de oxizi

...de fier și bioxid de siliciu și oxid de aluminiu (de compoziție asemănătoare cu aceea

...minercurilor de pe Pămînt). Prin încălzirea acestui amestec pînă la 700-1000°, ox-

...izi de fier fiind mai volatili se evaporă iar vaporii conțin cantități infime de oxizi de

...aluminiu și de siliciu. Vaporii obținuți sînt trecuți printr-o coloană, în care se află

...un material bogat în carbon. Deoarece vaporii conțin mult oxigen, acesta se com-

...bină cu carbonul, dînd oxid de carbon. Din coloană, amestecul de gaze este trecut

...într-un condensator, unde, venind în contact cu o suprafață rece, componentele mai

...puțin volatile, adică fierul și carbonul se solidifică sub formă de aliaj — oțelul. Ex-

...cesul de oxid de carbon este evacuat în exterior. Prin variația temperaturii din coloană

...și a vitezei de trecere a gazelor prin ea se poate regla conținutul de carbon din oțel.

...După cum se vede, procesul tehnologic descris reproduce cel bine cunoscut al

...obținerii fontei și oțelului în furnale, cu deosebirea că oxizii de fier suptși reducerii

...cu oxid de carbon (cum se întîmplă și în furnal) sînt în stare gazoasă. Avantajele pro-

...cesului sînt evidente : în primul rînd, conținutul de carbon poate fi reglat mult mai

...ușor și mai precis iar în al doilea rînd, procesul avînd loc între gaze, nu se mai for-

...mează zgură sau, mai exact, zgura rămîne în evaporator, sub formă de oxid de alu-

...miniu și bioxid de siliciu.

...După obținerea aliajului, acesta poate fi trimis la vâlțuire fabricîndu-se produ-

...sele de oțel dorite.

...Dacă ar fi deci să comparăm condițiile în care se realizează procesul tehnologic

...pe Pămînt și cele care s-ar putea realiza pe alte planete ajungem la o concluzie pa-

...radoxală și anume că pe Pămînt condițiile sînt mai puțin favorabile, întrucît în vid

...înaintat procesele decurg mai bine și se obțin materiale cu calități mult superioare.

...Multe corpuri cosmice n-au atmosferă și de aceea se poate presupune că „meta-

...lurgia cosmică” va fi realmente folosită pentru fabricarea materialelor necesare ba-

...zilor cosmice despre care am pomenit mai sus, nemaifiind nevoie să se transporte

...multe tone de materiale de pe Pămînt. Mai mult decît atît, se poate imagina chiar un

...„import” de aliaje „cosmice” pe Pămînt, deci utilizarea resurselor de materii prime

...extraterestre și a condițiilor cosmice pentru fabricarea acestor aliaje. În sprijinul aceste-

...i ipoteze, într-adevăr îndrăznețe, se argumentează că aducerea unei încărcături de

...pe Lună pe Pămînt se poate realiza cu un consum mult mai mic de energie decît

...invers, deoarece forța de atracție a Lunei este de șase ori mai mică decît aceea a

...Pămîntului.

...Desigur că pentru moment sau chiar într-un viitor apropiat nu ne putem

...aștepta la construirea de „uzine cosmice” sau chiar „lunare”, conduse de la dis-

...tanță de metalurgi-cosmonauți, dar în epoca zborurilor cosmice nimeni nu are

...dreptul să califice astfel de proiecte ca „fanteziste” sau „irealizabile”. Să nu uităm

...că marii „fanteziști” și „visători” ca Tjolkovski, de pildă, au fost cei care au văzut

...înt, depășind mult epoca în care trăiau și că formidabilele realizări ale zilelor

...noastre de ei au fost preconizate.

D. Camboli

Institutul Politehnic București



## GRANURUL

Deodată, un cînt de pasăre mă oprise în loc. Goneam pe cărăce și mă oprisem în mijlocul unor tufișuri mai înalte decît mine, încît Porfiri Antonicij nu mă putea vedea.

— Unde ești?

— Aici.

— Unde?

Am ridicat ulciorul pe care-l aveam în mînă, mirată și eu de lăchăria lui. Pe Porfiri Antonicij îl lăsasem în pragul colibeii și, după cît se părea, auzise de acolo cîntul păsării. Acum venea luînd spre mine, sprîjinindu-și cu mîna ochelarii.

— Ai auzit?

— Da!

— Ce pasăre-i asta! Din nou... Auzi?

Pasărea își reluase cîntul. Porfiri Antonicij, cu ochelarii strălucitori, luzea spre copacul de unde se auzea cîntul. Păsările cîntărește sînt atît de mici încît abia le zărești deși, uneori, și se pare că le vezi învîrtindu-se în jurul capului.

— Ciudat! Cu ce seamănă oare? Cum? Cu ce? Mai încet... Pasărea începuse din nou să cînte și cîntul ei semăna cu murmurul pe care l-ar face o suveică învîrtindu-se printre frunze. Erau în cîntul ei și sunetul înșingurării, și al vîntului, și al arborelui.

— Ce pasăre o mai fi și asta?

— Nu știu!

— Că tu nu știi nu-i de mirare dar uite că nici eu, om bătrîn...

Apoi cîntul se auzi dintr-alt loc. Mai jos, pe unde cobora cărăcea.

— A zburat sau e alta?

Acum pasărea se auzea și mai departe.

— A zburat.

Cîntul păsării se auzea tot mai depărtat. În locul acela plutea un pin, îmbujorat de lumina soarelui. Părea că pinul plutește, dar de fapt pluteau norii.

— Ea școală se zicea că eu știu tot. Îți aduci aminte? „Porfiri Antonicij știe tot”. Dar eu nu cunoșteam nici măcar cîntecul păsărilor de pe la noi. E adevărat, cînd omul trăiește toată viața la oraș... Dar tu te-ai dus parcă după apă!

Și Porfiri Antonicij îmi aruncă o privire piezișă, ca la școală, cînd era supărat:

— Plencă!

Am plecat. Cîntul păsării se mai auzi de cîteva ori și eu mă uitai la Porfiri Antonicij. Bătrînul îmi făcea semn cu capul — cum că și el auzise și cînd îl privii pentru ultima oară văzui că își scosese ochelarii și își ștergea ochii.

Nu i-am văzut cînd au venit. Cînd m-am întors cu ulciorul plin, se și aflau lîngă colibă. Mai tîrziu i-am numărat: opt soldați.

La început mi-am spus că e numai un joc de lumini. Petele de soare se jucau pe umeri și pe căștile lor, dar mie mi se părea că e numai dorința mea pătimașă de a revedea acești umeri și aceste căști și că, de fapt, în fața-mi nu se afla nimic în afară de tufișuri și de lumina soarelui. Știam că Armata Roșie se retrăgea luînd și cuvîntul retragera te face să te gîndești la o lungă

despărțire. Cum puteam dar să-mi închipui că am să dau așa, dintr-odată, de ostașii noștri? Toată lăplura îmi tresăla de bucurie și de aceea așteptam cu teamă dispariția venediei.

Am dat deoparte tufișurile și-am pășit mai departe. Porfiri Antonicij îmi spunea ceva, fiind mîna întinsă. Am înțeles că trebuia să-i dau ulciorul. Cîteva perechi de ochi albaștri mă priveau lîngă. Și mie mi se părea că se uită printr-o perdea de fum. Nu știam că luaseră parte la cîteva lupte, că ieșiseră din încercuire, dar îmi dădeam seama că se uită printr-o perdea de fum...

Cum se poartă o fetișcană cuprinsă de bucurie? Bate din palme, fopăie... Fără îndoială că și eu aș fi făcut la fel dacă Porfiri Antonicij nu m-ar fi prins de mîna de la început și nu m-ar fi tras lîngă el:

— Stai drept!

Poate că nu mi-a spus așa, dar eu am înțepenit, lipită de el. Mîna-mi rămăsese în mîna lui, și bătrînul ridică mîna lui împreună cu a mea și le lăsă pe amîndouă să se odihnească pe cureaua, lîngă inimă.

Mișcarea aceasta mă făcu să înțeleg că trebuie să mă uit în direcția în care se uită el. Și abia atunci cînd ulciorul care trecuse din mîna în mîna se oprî în unul dintre ostași și acesta, în genunchi, se aplecă deasupra jerbii, văzui încotro erau așintite privirile lui Porfiri Antonicij: sub un copac zăcea al nouălea soldat.

Mitrăliorul, îmi șopti Porfiri Antonicij. Uită-te la mîna lui.

Mîna rînitului îi odihnea pe piept, o mîna neagră, de muncitor, mînjită de ulei, strălucind din pricina uleiului. După cum se vedea, mitraliorul lucrase bine...

Așadar, iată pentru cine adusesem apă! Dar ce grea fusese apa aceasta veselă și bună, în jurul căreia de abia roiseră fluturii, cu ocupațiile lor simple! Rînitul încercă să soarbă o gură de apă, dar nu izbuti... Și atunci în fața chinurilor soldatului, am înțeles că mila nu are preț. Că e prea pușin să-ți fie numai milă. Că trebuie să juri! Să juri că nici tu nu-ți vei cruta viața, dacă va fi nevoie.

Balasev, rosti deodată unul dintre tovarășii rînitului, privește... Ia uite, ce se întimplă în pădure! Privește, fata e partizană! Cum? Și bătrînul!

Noi, noi, păzim numai coliba, spuse Porfiri Antonicij. E un loc conspirativ și noi...

Și Porfiri Antonicij își desfăcu chiar mîinile și repetă:

— Spune-i că noi păzim numai coliba!

Le-am spus că noi păzeam doar coliba, dar cei doi n-au auzit. Rînitul ne privea zîmbind iar tovarășii lui se bucurau că zîmbește. Și pentru că zîmbetul acesta să nu dispară, rînitul începu să ridă în holote.

— Uite, grenade! Ea bătrîn... Cum? Grenade, și fata... Privește! Cum?

Eu nu aveam grenade. Eram o fată obișnuită, în bluză și iustă cu care umblam la

școală, dar lui i se părea că vede în înfățișarea mea ceva militaros.

— Ce zici, Balasev? Nu, privește... Fata? Ei, frate, te lăsăm la oamenii ăștia, pentru că... Unul dintre ostași spusese toate acestea și strinsese din pumni. E bine tovarășe plutonier?

— Să mergem, hotărî plutonierul!

Și se apropie de rînit cu intenția vădită să-și ia rîmas bun

Balasev, începu el și apoi din nou, eu jumătate de glas, ca un om adormit: — Balasev.

Nu vedeam ce se petrece sub copac pentru că în fața mea se afla trupul masiv al plutonierului. Zăream doar mîna rînitului, care zăcea acum în iarbă, cu pumnul ridicat în sus.

— Balasev! rosti plutonierul și mai încet.

Mîna se ridică deasupra jerbii și plutonierul se aruncă asupra ei. Acum puteam să-l văd pe rînit, dar am închis ochii: mă speriasem. În fața mea vedeam tabloul morții.

— Uite cum cîntă, spuse rînitul. Uite cum...

Atunci am deschis ochii și i-am înțeles privirea, care se înlăsurase de pe coroana copacului, unde chiar atunci cîntase o pasăre, și acum îmi zîmbea mie.

— Un granur, șopti rînitul tandru. Și începu din nou să fixeze un punct în despărțire. Pasărea nu mai cînta, dar ostașul privea, privea, privea...

1947

Desen de Vialno Timisson



Peisaj cu arbori destrămăți

● VITRINA ● VITRINA ● VITRINA ● VITRINA ● VITRINA ● VITRINA ● VITRINA ● VITRINA ● VITRINA ● VITRINA ●

## CEHOV ÎN „SCRISORI”

„Nu-i greu să crezi în Dumnezeu. Au crezut în el și închinătorii, și Byron și Arakceev. Nu, Dumnezeu voastră să credeți în om!”

A. Cehov

După însemnările din insula Sahalin, corespondența lui Cehov, atîta cît ne esto ca înfățișată în volumul 12 al Operelor sale apărut de curînd, vine să contureze definitiv și în egală măsură sub toate aspectele personalitatea artistului. Scriitorul acesta „rece”, „obiectiv”, acuzat la vremea lui și mai tîrziu, cu o totală lipsă de înțelegere, de a fi în stare să descrie cu aceeași nepăsare un criminal de drept comun, îngeri și broaște țestoase manifestă peste tot în opera lui o atitudine superioară de caldă și autentică solidaritate cu semenii săi. Maxim Gorki a remarcat-o printre primii și fără rezerve: „... în fiecare din povestirile umoristice ale lui Anton Pavlovici aud suspinul molcom și adînc al unei inimi curate, cu adevărat umane, un suspin deznădăjduit de compasiune pentru oamenii care nu știu să-și respecte demnitatea lor de om și care, supunându-se fără împotrivire forței brutale, trăiesc ca niște robi, nu cred în nimic altceva decît în nevoia de a mîncea zilnic o ciorbă cît se poate de groasă și nu simt nimic altceva decît teama de a nu da cumva peste vreunul nerușinat care să-i bată”. Atitudinea aceasta a lui Cehov, care constituie una din permanențele operei lui este cu atît mai semnificativă cu cît este rezultatul unor observații meticuloase realiste, ce nu ascund și nu voalează viciile și slăbiciunile personajelor aflate sub lupa sa. Atitudinea semnalată nu este de asemenea urma-

rea unei nivelări strîmte, a unei egalizări a destinelor, ci are ca esafodaj o ierarhie de valori absolut precisă. „Mai presus de toate, îi scria lui N. P. Cehov, ești înzestrat cu ceea ce n-au alții: cu talent. Iar talentul acesta te ridică deasupra milioanele de oameni, pentru că pe globul pămîntesc nu e decît un pictor la 2 milioane de suflete... Talentul tău îți creează o situație specială: chiar dacă ai fi broască sau tarantulă și tot ai trebui respectat, pentru că talentului i se iartă orice.”

Cu toate acestea, fiecare rînd scris de Cehov este străbătut de respect, de înțelegere și de compasiune, atunci cînd era nevoie, pentru oamenii simpli, cu durerile și cu bucuriile lor. „Tonul acesta îngăduitor și disprețuitor față de niște oameni numai pentru că sînt mici nu face cinstea unei inimi omenestii”, îi scria el lui M. V. Kiseleva. Iar într-o scrisoare către C. M. Șavrova, considera că scriitorul „e dator să fie unap până în virful degetelor”.

Indiferența lui Cehov este un mit iar mizantropia ce i-a fost atribuită — o calomnie de nimic îndreptățită. Atitudinea constantă a scriitorului, a unui scriitor care s-a maturizat cu rapiditate și a avut o evoluție rectilinie este aceea de apărare a oamenilor față de propriile lor scăderi. „Oamenii sînt adesea proprii lor inamici iar eu trebuie să-i apăr de ei înșiși” — pare să ne spună scriitorul în întreaga lui operă, cu o blajină ironie și tristețe. Atitudine care completează cum nu se poate mai bine conturul social, cizelat cu mare grijă și precis, în care evoluează personajele sale. Surisul lui, de o fină malicie, la spectacolul victii nu este în nici un fel condescen-

\*) Dar, ne avertizează Cehov adesea, talentul impune obligații superioare și, în primul rînd, respectul de sine însuși.

dent, mai întotdeauna îndurerat și niciodată dezolat. Pentru că Cehov credea în oamenii simpli și considera că activitatea lui scriitoricească este menită să-i facă mai buni și mai demni. El credea în viitorul umanității și în progresul ei.

E greu, fără îndoială, să citezi în sprijinul acestei constatări una sau alta din piesele, din schițele sau din nuvelele lui, dat fiind că toate sînt străbătute de același patos (oricît de curios ar părea, există un patos cehovian) al încrederii în oameni. Vom cere totuși cititorului să-și aducă aminte de înverșunarea cu care își apăra tătutul dreptul de a mai spera și de a se mai bucura de viață, în fața indiferenței abrutizate a celui alt deportat, Semion Tolkovoi din schița „În surghiun”. Sau de afecțiunea cu care îl apăra autorul pe Dimov de neroziile Olgăi Ivanovna din povestirea „Zvăpăiața” și pe Olga Ivanovna de propriile ei slăbiciuni. „Unchiul Vanea” este de fapt tragedia unor oameni ce și-au irosit existența slujind un fals idol, dintr-o generozitate orientată spre țeluri false. Așa cum cele trei surori, și nu numai ele, din piesa cu același nume, sînt victimele unei orînduirii nedrepte.

Universul lui Cehov este, în primul rînd, universul oamenilor simpli, universul pasiunilor, bucuriilor, speranțelor și deziluziilor omenestii. Înțelegerea cu care s-a apropiat de această lume, simpatia cu care și-a înconjurat eroii, chiar și în greșelile lor, simpatie de natură curativă, menită să înlăture răcilele sociale și urmările lor asupra existenței omenestii sînt punctele cele mai înaintate ale umanismului cehovian, cu ecouri profunde în etica înaintată a timpului nostru.

Paul Grunea



# FILMUL

## Nikolai Ribnikov... pilot de încercare

„Un nou avion seamănă cu o carte neînțeleasă: nu știi ce surprize îți va rezerva. „Descifrarea” lui începe abia în văzduh, în timpul zborului. Cu fiecare „filă” parcursă, pot surveni surprize imposibil de prevăzute... Piloții de încercare își riscă viața în numele siguranței miilor de viitori pasageri”. Aceste cuvinte au fost scrise de pilotul de încercare Zahar Sorokin. Eroul al Uniunii Sovietice, și le cităm dintr-un recent articol al său consacrat noului film sovietic „Lor li se supune cerul”. Filmul este inspirat de romanul lui A. Agranovski „Piloții de încercare” și a fost realizat de regizorul T. Lioznova.

Eroul, Alexei Kolcin, întrușchipează trăsăturile unor încercați cuceritori ai văzduhului: forța lui Valeri Cikalov, legendara bărbăție a lui Serghei Anohin, care i-a adus faima de „om-pasăre”, singele rece caracteristic lui Mark Gallui. Dar cel mai apropiat prototip real al lui Kolcin este Grigori Bahcivandgi, pilotul experimentator al primului avion sovietic cu reacție, care a inaugurat, în 1942, era marilor viteze din istoria aviației, frângându-și aripile în timpul celui de al șaptelea zbor de încercare. În cuprinsul filmului sînt de altfel inserate și câteva secvențe de documentar înfățișînd desfășurarea primului zbor al lui Bahcivandgi pe un avion cu reacție.

O dată cu biografia lui Kolcin spectatorii pătrund în lumea temerarilor cuceritori ai văzduhului, făcînd cunoștință cu preocupările, munca, visele piloților și constructorilor de avioane. Ei asistă chiar la procesul complex de naștere a primului avion cu reacție, urmărind materializarea lui de la schițele desenate pe coli de calc, la silueta suplă a gigantului metalic pe care îl va pilota Kolcin în ultimul său zbor.

Rolul lui Kolcin este interpretat de popularul Nikolai Ribnikov, care a creat neuitate, fermecătoare tipuri de flăcăi sovietici, în filmele „Anăstasi”, „Primăvara pe strada Zarecinaia”, „Fetele” ș. a. Ca și în filmele anterioare Ribnikov și-a construit personajul cu dragoste și minuțiozitate. De aceea Kolcin, în care conviețuiesc simplitatea, înflăcărea tinerească și seriozitatea, curajul care-l ajută să înfrunte și să sfideze primejdțiile, calculul riguros, științific atît de necesar experimentatorului, cucerește din prima clipă simpatia publicului spectator.

Destinul său este un simbol grăitor al cuceranței umane, care explorează neobosită tainele văzduhului, suferind uneori înfrîngeri, dar dovedindu-se de neînfrînt. Este elocvent în acest sens finalul filmului. După ce avionul pilotat de Kolcin se prăbușește, de pe un aerodrom moscovit se înalță spre cer un alt avion cu reacție, avîndu-l în cabină pe prietenul său, Serghei Șarov. Șafeta a fost preluată, experiența științifică începută de Alexei este dusă mai departe în interesul progresului omenirii.



Actrițele N. Kustinskaia și Natalia Fateeva în comedia „Trei plus doi”, o ecranizare după piesa „Sălbaticii” de Serghei Mihalkov.

O convorbire cu Iosif Heifiș despre

## „FOCUL VEȘNIC”

— Vă e desigur greu să vorbiți despre un film care nu s-a născut încă. Am dori să știm însă ce vă propuneți să transmiteți spectatorului prin această nouă operă?

— Filmul începe cu un episod care ar putea să devină epigraful lui: o discuție între două personaje, în fața focului veșnic ce străjuiește Monumentul eroilor de pe Cîmpul lui Marte. Această discuție exprimă ideea de bază a filmului. Vreau să opun atitudinii utilitariste și prozaice față de viață credința în înalta menire a oamenilor, în focul veșnic viu al sentimentelor umane.

— Cum este localizată această temă în filmul dv? Cum intenționați s-o soluționați?

— „Focul veșnic” va fi un film de dragoste. Adesea, vorbind de dragoste plecăm cu jenă ochii, de parcă ar fi vorba despre ceva nerisuros, minor. Și comitem o nedreptate. În multe opere ale literaturii clasice ruse și sovietice dragostea nu este un simplu acompaniament al acțiunii de bază, ci se află în prim plan. Socotesc că dragostea poate exprima atitudinea unui om față de viață, ea poate

dezvăli nu numai caracterul eroului, ci și al epocii în care trăiește. Iată de ce este atît de important să înțelegi că acest sentiment, propriu naturii omenești, capătă un sunet de desăvîrșire armonios numai atunci cînd pe coardele lui încep să vibreze notele cetățenești ale curajului, muncii.

— Cele spuse de dv. au cumva vre-un raport direct cu eroii „Focului veșnic”?

— Evident. De pe aceste poziții vreau să urmăresc destinele celor trei personaje principale ale filmului: medicul Beriozkin, din serviciul de salvare, geofizicianul Fiodor Orlov și soția acestuia, Șura, fostă profesoară. Personajele se ciocnesc în împrejurări complexe și fiecare trebuie să aleagă între un sentiment mare, puternic, și altul comun. Nu mă gîndesc deloc să realizez o poveste de dragoste bazată pe faimosul „triunghi” conjugal.

Dragostea dintre Beriozkin și Șura este o forță constructivă, care pune în lumină cele mai frumoase laturi ale naturii umane, înobilîndu-i pe cei doi eroi. Dar cînd acest sentiment este egoist, bazat pe atitudinea de proprietate asupra femeii, atunci el nu numai că nu

aduce bucurie dar poate distruge un om. Așa se întîmplă cu Fiodor Orlov, cel de al treilea personaj al filmului.

— Vă numărați printre cineștii care și-au consacrat întreaga sau aproape întreaga creație tematicii contemporane. Ce v-a determinat să abordați acum această latură „intimă” a vieții?

— Îmi amintesc că la o întîlnire cu spectatorii — e vorba în speță despre muncitorii de la uzinele „Kirov” — s-a urcat la tribună un om mai vîrstnic care, adresîndu-se cineștilor, le-a cerut cu foc: „Faceți un film despre dragostel!” Și avea de o mie de ori dreptate să ne ceară asta. Oamenii lumii sovietice, socialiste, sînt puternici nu numai prin înalta productivitate a muncii pe care o realizează. Sarcina noastră, a cineștilor, este de a ogîndi bogata lume interioară a contemporanilor, profunzimea și patosul sentimentelor lor, de a surprinde elementele noi ivite în atitudinea omului sovietic care trăiește în al șaptelea deceniu al secolului nostru, cînd principiile moralei comuniste devin o realitate palpabilă.

G. Medvedova

O problemă mereu actuală, relațiile dintre

## „MARI ȘI MICI”

Cum ne creștem copiii? Este o problemă mereu actuală pentru părinți și, în același timp, o temă inepuizabilă pentru creatorii de artă. Cinematografia sovietică a realizat multe filme privind direct sau tangențial raporturile dintre părinți și copii: „Serioja”, „Evdokia”, „Casa părintească”, filmul lui Iuli Raizman „Asta e dragostea?” prezentat de curînd și la noi sau cele două filme inspirate de lucrările inegalabilului pedagog Anton Makarenko, „Steaguri pe turnuri” și „Poemul pedagogic”.

O altă operă literară a lui Makarenko — „Cartea pentru părinți” se află acum la baza filmului „Mari și mici”, noua producție a studiourilor „Gorki” din Moscova. De data aceasta nu mai este însă vorba de o adaptare cinematografică a cărții, ci numai de preluarea creatoare a unor motive din cuprinsul ei. Episoadele au fost grupate în trei povestiri, avînd ca introducere și apoi ca mijloc de legătură o sedință cu părinții la o școală medie. Întîmplările relatate de Makarenko acum treizeci de ani sînt transpuse în vremea noastră.

Ecranul înfățișază mai întîi chipul preocupat al unei mame. Stă în banca prea mică pentru dînsa și se gîndește la Borea, băiețelul ei de unsprezece ani, cărnă fără să-și dea seama i-a pricinuit o

mare durere. Borea este foarte talentat la desen și își neglijează adesea lecțiile pentru a vizita muzeele de artă. Desenele lui sînt apreciate de toată lumea, dar pentru mamă ele nu sînt decît niște „mizgălituri” pe care nu pregetă să le distrugă într-o zi, ca pedeapsă pentru o notă proastă adusă de băiat. Și mama nu poate înțelege de ce acest gest l-a determinat pe Borea să fugă de acasă.

Eroina celei de-a doua povestiri este Vera Ignatievna, bibliotecară la o întreprindere. Aceasta își înconjoară cei doi copii cu o dragoste exagerată, satisfăcîndu-le orice capriciu, cultivîndu-le egoismul. Tamara, fiica ei de șaptesprezece ani, este preocupată numai de toalete și distracții, își disprețuiește părinții, e răutăcioasă și mărginită.

Este necesară o intervenție hotărîtă din partea profesorilor și colegilor săi de muncă pentru ca mama Tamarei să poată vedea limpede situația primejdioasă în care se află copiii ei, situație la care contribuie și indolența tatălui.

Cea de a treia povestire este situată într-o familie în care tatăl a hotărît să divorțeze. Vestea neașteptată o copleșește pe Evghenia, soția lui, dar ea face totul pentru ca cei doi copii să nu simtă atît de timpuriu amărăciunea suferinței. Povestirea pledează pentru sinceritate în relațiile cu copiii. Dorința de a cruța micile ființe sensibile și perspicace, ascunzîndu-le adevărul, le determină uneori să-și piardă încrederea în părinți, să se înstrăineze.

Așadar, un film care invită părinții să reflecteze cu seriozitate la răspunderea ce le revine „în formarea noii generații”, cum afirma adesea Makarenko.

Autorii filmului, scenaristul I. Manevici și regizorul Marina Fiodorova au lucrat cu un colectiv de actori talentați, dintre care critica sovietică remarcă pe interpretele celor trei mame: L. Ivanova, N. Menșikova și S. Pavlova (cunoscută spectatorilor noștri din filmele „Comunistul” și „Viraj în noapte”).

Sub titlul „Leniniana” va fi grupat un ciclu de filme documentare și publicistice consacrate lui Vladimir Ilici Lenin, a căror realizare a început concomitent în mai multe studiouri sovietice. Ciclul va fi deschis de filmul „V. I. Lenin”, al cărui scenariu îl scrie actualmente regizorul L. Kristi. Printre filmele componente se mai află „Din Februarie în Octombrie” care va prezenta multilaterală activitatea a lui Vladimir Ilici în perioada hotărîtoare a pregătirii Revoluției. Un alt film, „Conducătorul lui Octombrie”, îl va prezenta pe Lenin în anii armatori instaurării Puterii Sovietice.

Actorul Boris Babocikin își datorește marea popularitate filmului „Ceapac” în care a deținut rolul titular. În cariera lui actoricească, de peste patru decenii, Babocikin a interpretat peste două sute de roluri pe scenă și pe ecran. El a interpretat interesante figuri de eroi contemporani în filmele „Prietenii”, „Apararea Târșinului”, „Frontul” ș.a. La Teatrul academic de dramă din Leningrad, unde lucrează de treizeci de ani, Babocikin desfășoară și o apreciată activitate regizorală, pe care a inaugurat-o cu „Nora” de Ibsen. Zilele acestea, printr-un decret al Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S., lui Boris Babocikin i s-a decernat înaltul titlu de Artist al poporului al U.R.S.S., „pentru marile sale merite în dezvoltarea artei teatrale sovietice”.

Romanul satiric al lui A. Vasiliev „Lunca, zi grea” stă la baza unui film aflat în lucru la studiourile „Gorki” din Moscova. Acțiunea este plasată într-un mediu de infractori. Printre protagoniști se află Nikolai Gritenko, V. Cekmarov, Liudmila Hiteava, I. Voronov.

Dintr-o statistică publicată recent de revista „Sovetski ekran” aflăm printre altele: în cursul anului trecut numărul spectatorilor de cinematograf din U.R.S.S. a depășit cifra de 4 miliarde; în ultimii 15 ani, cinematografia sovietică a prezentat la Festivalurile internaționale peste 300 de filme, dobîndind circa 250 de premii și diplome; în cele patru decenii de la înființare, Institutul unional de cinematografie din Moscova a pregătit 3000 de specialiști. Aproximativ 80 la sută din totalul filmelor produse în U.R.S.S. se datoresc absolvenților acestui institut; în U.R.S.S. funcționează în momentul de față peste 2500 de studiouri de cinematografie. Numai la Moscova activează circa 30.000 de cineamatori.

REFLECTOR



Doi ziaristi  
au făcut un

# Reportaj în imponderabilitate

Drumul spre avionul-laborator, cu ajutorul căruia se obține în văzduh o scurtă stare de imponderabilitate, se antrenează cosmonauții și se fac tot felul de experiențe științifice a trecut prin cabinetul medical. După un examen amănunțit medical ne-a spus că nu sîntem buni de cosmonauți dar ne-a îngăduit totuși să efectuăm zborul în imponderabilitate. Pe aerodrom ne-a luat în primire instructorul de parașutism care ne-a expus pe scurt principiile de funcționare a parașutei, ne-a explicat cum să ne lansăm, cum să ne întoarcem în aer cu fața în sensul mișcării, cum să aterizăm, după care ne-a condus la avionul-laborator, arătându-ne pe ce ușă să sărim în caz de primejdie.

— Sînt sigur că nu veți uza de sfaturile mele, dar așa prevede regulamentul.

I-am mulțumit nădăjduind în adîncul inimii că asigurările lui nu se vor dovedi deșarte și ne-am apucat să cercetăm avionul. Primul compartiment este literalmente bușit cu aparatură. Al doilea adăpostește animalele de experiență. Într-un acvarium închis înnoată trei peștișori. Un porumbel gungurește într-o colivie. În containere speciale sînt închiși doi cobai și cîțiva șoareci albi. Mai departe dăm de „bazinul de înot”, cum i se spune în căperii în care cosmonauții își antrenează aparatul vestibular și se obișnuiesc cu starea de imponderabilitate. Podeaua, pereții, tavanul sînt îmbrăcați în saltele moi, peretele transversal este înlocuit cu un fel de plase împletite din curele. De-a lungul lui bazinul este despărțit în culoare, cu ajutorul unor funioare albe.

— Cum se creează starea de imponderabilitate în avion? — îl întrebăm pe comandantul navei.

— Întii cobor și iau viteză. După ce obțin viteza necesară, ure avionul pe o linie curbă, ca un fel de coamă de deal. Din clipa intrării și pînă la ieșirea din această curbă parabolică în aparat acționează forța centrifugă care echilibrează forța gravitației terestre. Starea de imponderabilitate crează astfel durează 28—30 de secunde.

— Așa de puțin? — regretăm noi. În cabina pilotului este instalat un dispozitiv special care indică intensitatea suprasarcinilor ce acționează asupra avionului. Pe toată durata imponderabilității săgeata aparatului trebuie să stea la zero. În spatele scaunului pilotului, un aparat de filmat înregistrează în timpul zborului indicațiile dispozitivului.

Se apropie clipa decolării. Ne ocupăm cu toții locurile. Experimentul este condus de candidatul în științe medicale Evgheni Mihailovici, care ia loc la masa din fața „peretelui” împletit al bazinului de înot.

Noi ne așezăm lingă el. La o altă masă, în dreapta noastră, se instalează operatorul Viktor Nikolacvici, care va filma tot ce se va întîmpla în bazinul de înot. Ni se înmănează niște borcane lînguiețe cu capacul foarte bine înșurubat.

— La ce servesc? — Poate să aveți nevoie de ele... Refuzăm cu mîndrie, dar protestele noastre nu sînt luate în seamă.

Puternicele motoare ale avionului sînt puse în funcțiune. Se aude o sonerie și pe tabloul luminos se aprinde un cuvînt: „Atenție”.

Ne prîndem curelele. Pe tablou apare alt cuvînt: „Suprasarcină”. Simțim că ne apasă o greutate enormă.

Abia avem puterea să citim al treilea cuvînt: „Imponderabilitate”. În clipa aceea ne desprîndem de scaun și plutim atît cît ne îngăduie curelele.

Insoțitorii noștri lansează în bazinul de înot un motancl. Murzik face gesturi dezordonate în aer și miaună sfîșietor. Dar nu ne mai arde de Murzik. Imponderabilitatea acționează și asupra noastră. Cum între timp ne-am desfăcut curelele ne trezim plutind cu capul în jos. În adîncul sufletului sîntem recunoscători celor care ne-au silit să acceptăm borcanele lînguiețe. Și cum de am putut regreta că starea de imponderabilitate ține numai 28 de secunde? Parecă a trecut o veșnicie de cînd atîrnăm cu capul în jos! Nici vorbă de controlat reacțiile vegetativovestibulare și emoționale! Și cosmonauții mai seriu că imponderabilitatea e foarte plăcută!

Respirăm ușurați cînd simțim o nouă suprasarcină presîndu-ne din toate părțile. Ea marchează sfîrșitul „curbei”, după care ne prinde iar în plăcuta-i îmbrățișare draguța gravitației terestre.

— „La curbele” cealalte o să vă fie mai ușor — ne asigură Evgheni Mihailovici.

Într-adevăr, simțim o plutire ușoară și o nespuse de plăcută senzație de ac-

rian. Treccem la exerciții. Avem cîte un carnet și un erecion, dar cînd să ne apucăm să scriem: „Ne simțim excelent în imponderabilitate”, constatăm că nu sîntem în stare. Lipsit de un punct de sprijin, corpul își schimbă mereu poziția. Încercăm măcar să ne iscălim dar nici operația asta nu ne reușește.

— Așa a fost și cu cosmonauții — ne îmbărbătează Evgheni Mihailovici.

Treptat ne convingem că în 28 de secunde se pot face foarte multe. În curba următoare unul dintre noi își scoate haina și cămașa, celălalt se descalță. Dar are de întîmpinat o mică incomoditate „cosmică”: pantofii și ciorapii pe care i-a pus lingă el în aer, pornesc să plutească în direcții diferite. După aceea încercăm să luăm o gustare. Meniul este obișnuit, pămîntesc: cașă de griș și piure de cartofi. Mîncăm în cele mai bune condiții. Lingura nu ne trece pe lingă gură. „Actul înghițirii se desfășoară normal” — apare în însemnările specialiștilor. Încurajați vrem să bem dar în imponderabilitate apa se comportă perfid: se adună în balonase lingă gură și cînd dăm să sorbim o apucă pe alt drum. Ne încercăm, tușim și, lehametiți, o dăm cu mîna la o parte.

Paralel au loc și experiențele cu animalele. Primul lansat în imponderabilitate este porumbelul. Pierzînd orientarea în spațiu dă disperat din aripi, zboară cu capul în jos și se chinuiește să se așeze pe tavan. Și peștii se comportă ciudat. Apa din acvarium a luat forma unui glob. Un pește stă în coadă și face piruete ca o balerină. Ceilalți fac același lucru, dar cu capul în jos. Cobaii reacționează și ei diferit. Unul plutește lin în aer, celălalt se zbate în toate părțile.

În zborul nostru suprasarcinile alternează tot timpul cu imponderabilitatea. Începem să simțim o slăbiciune, ne prinde apatia. Evgheni Mihailovici ne arată că este un rezultat al acțiunii imponderabilității. Căci forța gravitațională, care acționează asupra organismului uman de milioane de ani, a determinat nivelul de funcționare al tuturor sistemelor organismului. Se poate presupune că sederea prelungită în stare de imponderabilitate va duce în cele din urmă la modificarea respirației, a activității cordului, a tonusului sistemului vascular.

...Programul de zbor s-a încheiat. Avionul-laborator se înapoiază la bază. Coborîm pe pistă și simțim cu plăcere sub picioare pămîntul, sprijin drag și de nădejde.

Alexei Golikov  
Ivan Kasian

## Aveți copii capricioși?

Există multe familii în care copiii sînt capricioși. Cauzele sînt diverse: fie că e vorba de o maladie incipientă, fie că, dimpotrivă, copilul s-a însănoșit, vrea să-și reia ocupațiile obișnuite și regimul de convalescență îl enervează.

Copiii mai sînt capricioși și din pricina oboselii și a agitației prea mari. Ceea ce e foarte dăunător în special înainte de culcare. De aceea nu-i bine să-i antrenăm seara în jocuri zgomotoase.

De obicei cînd nimeresc într-un cerc de adulți, cei mici devin centrul atenției generale. Nu toată lumea știe însă cît de dăunător e acest lucru. Copiii obosesc repede, încep să facă nazuri, sînt capricioși. Părinții care îi pedepsesc procedează nedrept, fiindcă de fapt vinovații sînt ei. Cînd astfel de situații se repetă des, ele pot duce la boli de nervi grave.

Unii părinți își distrează copiii luîndu-i peste tot cu dinșii — la teatru și cinematograful, la circ. Toate acestea le plac și îi interesează o vreme pe copii, dar după aceea încep să-i plictisească. Părinții își închipuie că odraslele lor au mereu nevoie de jucării și distracții noi. În realitate copilul simte lipsa unui tovarăș de joacă de vîrsta lui, de ocupații pe înțelegerea lui.

În cursul plimbărilor arătați și explicați copiilor cum muncesc oamenii, cum se construiește o casă, cum se sădesc copaci ș.a.m.d. Atunci în loc să așeze cuburile la voia întîmplării, ei se vor strădui la rîndul lor să „construiască”, nu vor risipi nisipul zadarnic, ci vor face straturi de flori. Jucăriile de prisos, de care copiii s-au plictisit, trebuie strinse din cînd în cînd. Dați-le numai atunci cînd ei simt iar nevoie de ele. La fel procedați și cu jucăriile noi: cumpărați-le atunci cînd copilul le pricepe bine rostul și, în dezvoltarea lui, simte nevoia lor.

Foarte greșit procedează părinții care, după ce o vreme au rezistat la capricii, încep să cedeze și hotărîrea lor ajunge să depindă de dispoziții de moment: ba interzic un lucru, ba îl permit. Copilul va observa îndată că trebuie să arunce în luptă arme mai puternice decît lacrimile și va începe să bată din picioare. Să se tăvălească etc. Ideal e să vă faceți că nu băgați în seamă nazurile. În condițiile unei griji permanente față de necesitățile și interesele copilului, aceasta e cea mai bună armă de luptă împotriva capriciilor.

Să ne oprim acum puțin asupra capriciilor legate de creșterea spiritului de independență al copilului. Întrînd în vîrstă preșcolară (doi-trei ani) sau ieșind din ea (șase-șapte ani), copiii cer o atitudine nouă față de ei. Ceea ce unii părinți și educatori nu înțeleg. Ei continuă să creadă că la doi ani, de exemplu, micuțul nu poate face nimic singur. Nu este adevărat: copilul poate și vrea să-și țină singur cănița, să se îmbrace și să se dezbrace, să urce scara, să-și strîngă jucăriile. Cînd aceste lucruri sînt limitate, cînd părinții țin să-și hrănească cu lîngurița odrasla de trei ani și la șapte ani să o ducă de mîna, protestul copiilor se manifestă sub diferite forme, printre care și capriciile.

Părinții și educatorii să nu uite nici-o clipă: dacă copilul este sănătos dar capricios înseamnă că în sistemul de educație ceva e greșit.

A. Usova

Membrii corespondenți ai Academiei  
de științe pedagogice a R.S.F.S.R.

## În prag de iarnă

### Examen... ud

Știi ce suprafață însumează toate arterele moscovite, care trebuie curățate zilnic? 37,5 milioane metri pătrați! Dacă se ține seama că lățimea medie a străzii moscovite este de șapte metri, înseamnă că avem de a face cu o distanță egală cu cea dintre Moscova și Irkutsk.

În timpul iernii de pe străzile Moscovei se strîng, în medie, 22,5 milioane metri cubi de zăpadă. Firește că rolul cel mai mare revine mecanicilor, aceștia „argăți” motorizați ai zilelor noastre. Parcul de mașini pentru curățatul zăpezii al capitalei sovietice numără 1.700 mașini. Din mai pînă în octombrie ele sînt în vacanță — o vacanță de invidiat! — pentru reparații și verificare. În acest timp, singurele mașini care nu-și părăsesc postul sînt cele de spălat străzile.

Uzina mecanică experimentală din Moscova a construit un nou tip de mașină pentru curățatul zăpezii „ZUL-10”. Primele exemplare își vor susține examenul de admitere — un examen... ud! — în sesiunea de iarnă 1963—1964. Altă noutate în acest domeniu este mașina de curățat trotuarele „T-30”. Ea va lucra tot anul, iarna eliberînd trotuarele de zăpadă, vara măturîndu-le. Constructorii sovietici au venit de hac și polciului. Mașini speciale vor îndepărta, cu cuțitele lor uriașe, crusta alunecoasă de gheață.

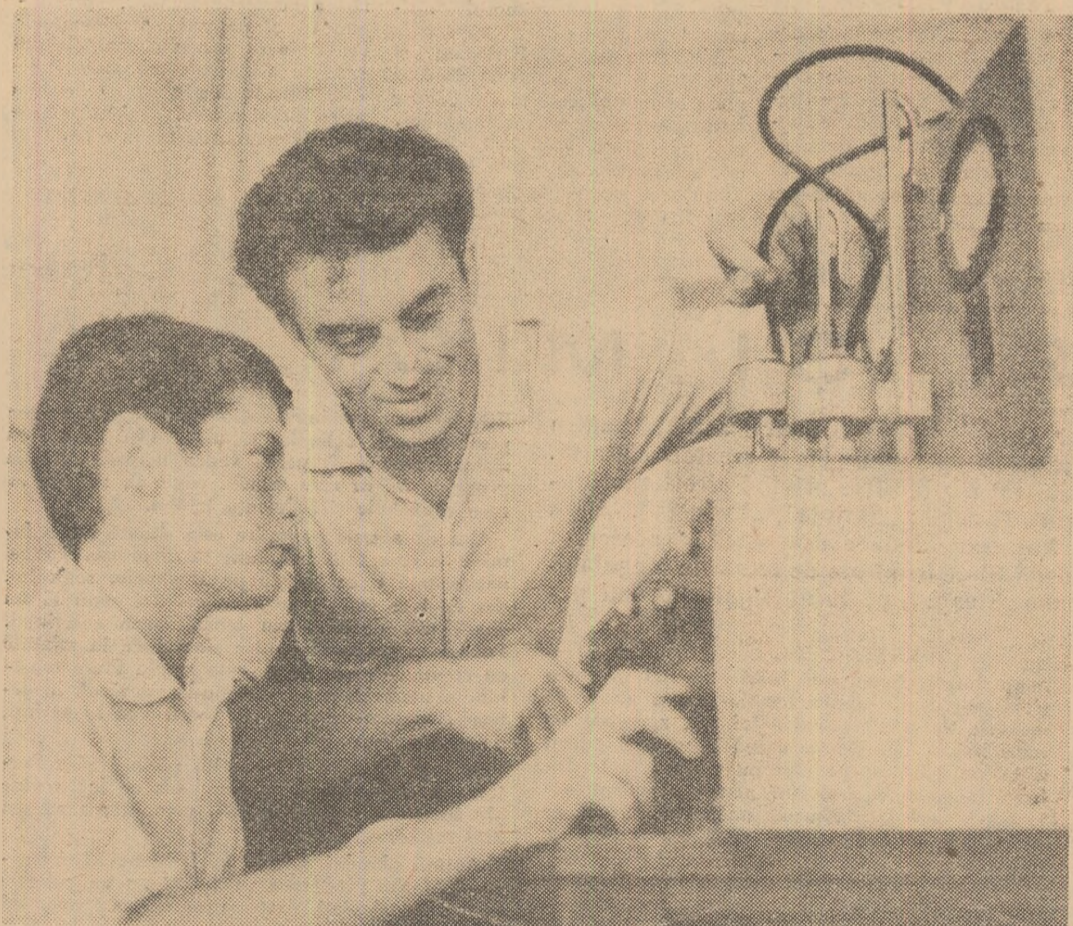
Cine va vizita iarna aceasta Moscova va avea încă o surpriză: „bateriile subterane”. E vorba de un experiment interesant, inițiat de Sovietul orașenesc Moscova: încălzirea trotuarelor și a scîrilor pasajelor subterane. Imaginați-vă că a căzut o zăpadă abundentă (ceea ce în capitala sovietică nu-i o raritate). „Încălzitoarele” reacționează automat și nevăzute și zăpada dispare ca prin farmec, topîndu-se — deși afară sînt minus 40 de grade — sub privirile uluite ale trecătorilor! Astfel de „baterii subterane” vor fi instalate la intrările marilor magazine — G.U.M., T.U.M., „Delski mir”, în cele trei pasaje ale pieței Novooarbskaja, într-o serie de stații de metrou etc.

I. S.



Rezolvarea  
problemei  
din numărul  
trecut

1. Norul s-a deplasat spre dreapta. 2) Păsărelele și-au schimbat poziția. 3) Milișianul și-a întors privirea. 4) Educatoarea și-a lăsat ochii în jos. 5) Băiețelul de lingă ea s-a răsucit. 6) Penultima fetiță s-a mișcat din loc.



Deși are numai 14 ani, Omar Dolgotov este acum student al Facultății de fizică a Universității din R.S.S.A. Daghestană. Băiatul are însușiri excepționale și a trecut cu succes examenul de admitere.

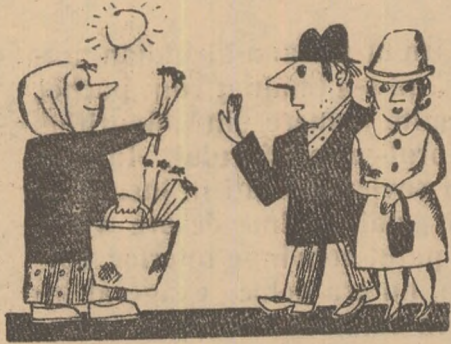




Invidie

Desen de N. Leuşin

• UMOR •



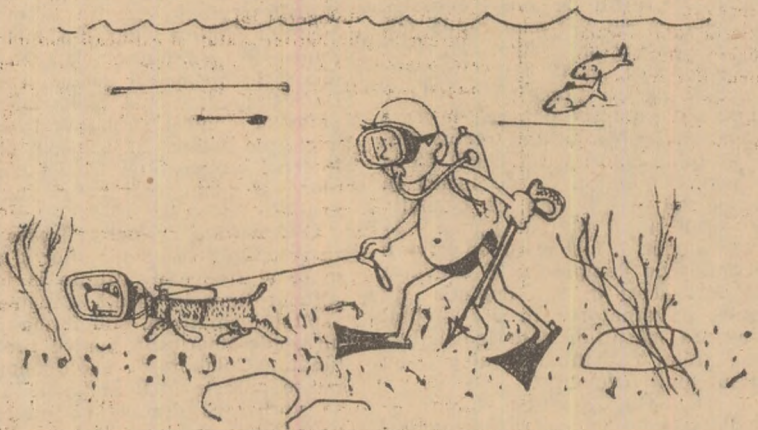
— Nu ne trebuie. Sîntem căsătoriți.

Desen de R. Matusin



Șomeri

Desen de E. Piho



Vînătoare subacvatică

Desen de V. Vaxman și V. Serebrianski

APARATELE DE RADIO

*Cryon*

*darclee*

*tomis*

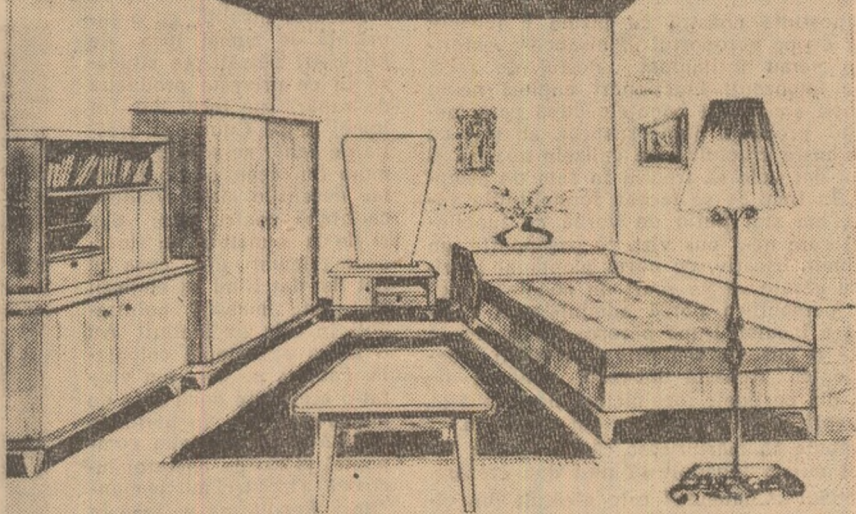
și

*Select*



• *Selectivitate*  
• *Tonalitate plăcută*

TIPURI MODERNE ȘI APRECIATE  
CAMERE COMBinate *Turmasa*  
PRACTICE ȘI ELEGANTE



S-AU PUS ÎN VINZARE PIESE SEPARATE.  
DULAPURI, DIVANE, STUDIO, MESE, etc.

PRODUS COLOROM

COLOROM

**GALLUS**  
VORSESTE ORICE TESĂTURI  
MĂTASE • BUMBAC • LÎNĂ  
ROCHII • HAINE • BLUZE

CONSUMATI PRODUSELE LACTATE  
**SIBIANA**

DE CALITATE SUPERIOARA



*Gospodine!*

COMPLETAȚI  
ȘI REÎNNOIȚI  
VESELA DV., CU  
VASELE EMAILATE  
GROASE ȘI DURABILE  
**IDEAL**

PRODUSE DE  
UZINELE

**EMAILUL ROSU**  
MEDIAS







# Insula Mauritius :

## Trestia de zahăr și realități mai amare

La hotelul „Chalande”, așezat într-un loc pustiu chiar pe țărmul Oceanului Indian, unde am descins în prima zi a vizitei noastre în insula Mauritius, ni s-a înmănat un pachet mare care ne aștepta mai de mult. Pachetul cuprindea mai multe numere din „Mauritius Times”, însoțite de cartea de vizită a d-lui Ramlalah, redactorul-șef al ziarului. Într-un bilețel alăturat dl. Ramlalah îi saluta călduros pe cei dinții sovietici sosiți în insulă și ne ura o vizită plăcută. Era evident că dorea să ne vorbească cât mai curînd despre viața insulei, care pînă astăzi este colonie britanică. După cum ne-am putut convinge ulterior, spiritul de prevedere al ziaristului, bun prieten al Uniunii Sovietice, nu era deloc exagerat întrucît compania turistică engleză „Travel Bureau”, organizatoarea călătoriei noastre, intenționa să reducă la minimum vizitarea insulei.

Despre insula Mauritius, aflată în Oceanul Indian la răsărit de Madagascar, nu se știu prea multe lucruri. Se pare că a fost descoperită în evul mediu de navigatori arabi și malayezi. În 1598 s-au instalat în insulă olandezi care i-au dat și numele, după acela al lui Mauritius Nassau, guvernatorul ei de atunci. Mai tîrziu, în 1715, insula a trecut în stăpînire francezilor care i-au spus Île de France. După altă sută de ani insula a fost cucerită de englezi, care i-au redat vechea denumire: Mauritius. În momentul de față insula are o populație de 680 000 de locuitori.

Francezii au adus în insulă trestia de zahăr, dîndu-și seama că există condiții extrem de prielnice pentru dezvoltarea acestei culturi. O dată cu ocupația engleză, trestia de zahăr a devenit cultura de bază. Englezii au adus din India lucrători pentru plantații și astăzi circa șaptezeci la sută din populație este alcătuită din indieni. Aproape douăzeci la sută sînt creoli, cinci la sută sînt de proveniență africană, patru la sută chinezi și trei la sută europeni. Limbile predominante sînt franceza și engleza.

Cunoștința noastră cu insula a început chiar de pe aeroportul „Plaisance”. Autoritățile ne-au întîmpinat destul de rece. Niște impozanți funcționari englezi ne-au scotocit amănunțit bagajele după care, ne-găsind, probabil, nimic suspect, au tras cu creta niște cruciulițe pe valizele noastre și ne-au dat voie să trecem în sala de așteptare. În timp ce se făceau formalitățile vamale, am stat puțin de vorbă cu funcționarul care ne-a pus viza pe pașapoarte, un ins înalt, uscățiv, cu părul pieptănat îngrijit cu cărare — pe scurt un „englez tipic” care personifica parcă administrația colonială a insulei. După părerea lui în insulă există o mișcare împotriva acordării independenței. Această mișcare, condusă de unul din partidele localnicilor, ne-a spus el, este sprijinită de jumătate din populație.

Trebuie să mărturisesc că de la bun început mi-am îngăduit să nu-i dau crezare.

Hotelul „Chalande” este alcătuit din câteva căsuțe acoperite cu paie. Se înțelege că paiele nu sînt un semn de sărăcie ci, dimpotrivă, au menirea să completeze exotismul natural cu un exotism stilizat. Hotelul e mobilat ultra-modern. Am numit șederea noastră acolo o „splendidă izolare” întrucît de o parte era oceanul iar de cealaltă un cîmp nesfîrșit de trestie de zahăr. Pînă la cel mai apropiat oraș erau cîteva zeci de kilometri. Nimic de zis, organizatorii vizitei noastre chibzuiseră bine cum să ne izoleze de localnici. E adevărat, însă, că puteam sta de vorbă cu plantatori. Chiar în seara zilei cînd am sosit la „Chalande”, la restaurant a fost organizată o serată „Tineretul de aur” din localitate s-a distrat dansînd twist. Au dansat și băut albi iar negrii au servit.

### „Pustiul meu — comoara mea”

Pretutindeni în insulă te împiedici de trestia de zahăr. Cînd ajunge la maturitate, trestia de zahăr atinge trei-patru metri înălțime. Nouăzeci și trei la sută din suprafața arabilă este cultivată cu această plantă; zahărul constituie 97 la sută din exportul insulei. Chiar numai acest lucru arată rolul pe care-l joacă trestia de zahăr în viața populației din Mauritius. În 1960, cînd două cicloane distrugătoare s-au abatut asupra insulei și au distrus culturile de trestie de zahăr, economia coloniei a fost în pragul falimentului. Producția de zahăr a scăzut atunci de la 600 000 de tone la 235 000 de tone; zeci de mii de oameni au rămas fără lucru. Urmările ciclonului „Carolina” pot fi văzute și astăzi: insulele golașe, cu resturi de construcții, palmieri ușați cu virfurile rupte. În ultimii doi ani principala problemă a locuitorilor insulei a fost vindecarea rănilor pricinuite de ciclonul „Carolina”.

Noi ne-am întîlnit cu trestia de zahăr chiar lingă hotel. În preajma unui crîng de palmieri care inconjoară hotelul se află o plantație de trestie de zahăr. Plantația este anunțată de niște stîlpi roșii și albi de care atîrnă tăblițe cu inscripția: „Pustiul meu — comoara mea. Intrarea interzisă!” Pentru mai multă siguranță poarta este întărită cu un drug de fier. „Pustiul meu — comoara mea” este proprietatea unei mari companii particulare.

Aceeași companie este și proprietara fabricii de zahăr pe care am vizitat-o. Pe acoperiș filfiie drapelul englez. În biroul directorului se află portretele lui Churchill și reginei Elisabeta. Fabrica posedă utilaj modern iar directorul ei cunoaște la perfecție toate subtilitățile procesului de producție. De altfel, toate cele 26 de fabrici de zahăr din insula Mauritius sînt stăpînite de europeni. Peste două treimi din producția de zahăr se exportă în Anglia. Situația insulei Mauritius amintește de aceea a Cubei preroevoluționare. Prețurile de achiziție ale zahărului și condițiile de transport au fost stabilite printr-un acord special, pe termen lung (valabil pînă în 1968).

Această insulă, cu o suprafață de numai 1865 de kilometri pătrați, se situează în ce privește producția de zahăr, pe locul doi în lume, după Cuba. Din trestia de zahăr se scoate maximum din ceea ce poate da iar deșeurile sînt vindute ca hrană pentru vite; dar și de la muncitori se stoarc maximum din ceea ce pot da, dat fiind că englezii sînt niște maeștri neîntrecuți în arta exploatării. Au o lungă experiență colonială. Fabrica pe care am vizitat-o are peste două sute de muncitori iar în perioada recoltării pe plantația companiei (3 200 de hectare) lucrează circa trei mii de muncitori. Recoltarea se face în modul cel mai primitiv: manual, căci așa e mai ieftin. Salariile sînt extrem de mici. Marile plantații, cum e „Pustiul meu — comoara mea”, dau șazeci la sută din toată trestia de zahăr a insulei.

Sindicatul muncitorilor agricoli din Mauritius, care are 22 000 de membri (în total pe plantațiile de trestie de zahăr și ceai lucrează circa 60 000 de muncitori) luptă pentru sporirea salariilor cu patruzeci la sută. Dar salariile de mizerie nu sînt singura calamitate care apasă pe umerii oamenilor muncii. Asupra insulei planează primejdia unui șomaj mereu crescînd. La o populație de 680 000 de locuitori sînt peste 30 000 de șomeri.

### La ordinea zilei — independența

În ciuda încercărilor de a ne feri de orice întîlnire cu localnicii, am putut lua totuși contact cu cîțiva dintre ei. Zidul despărțitor ridicat în jurul nostru a fost rupt chiar de insulari. Din celălalt capăt al insulei, și anume de la Port-Louis, au venit la noi reprezentanți ai muncitorilor agricoli în frunte cu Badry, președintele sindicatului. Badry, un om scund, cu ochi vii și expresivi, ne-a vorbit despre activitatea sindicatului și despre situația politică din colonie.

— În insula Mauritius — ne-a spus Badry — există o puternică mișcare pentru acordarea cît mai grabnică a independenței. Mișcarea este condusă de partidul laburist, cel mai puternic partid din Mauritius. Partidul este condus de doctorul Ramguliam, indian de origine, care a fost într-o vreme președintele sindicatului mun-

citorilor de pe plantații. Acest puternic sindicat al muncitorilor din insulă este un fel de pepinieră de lideri ai partidului laburist din Mauritius.

Cînd mișcarea pentru independență a luat o amploare destul de mare, englezii, dîndu-și seama că nu vor mai putea guverna insula după vechile metode, au făcut o seamă de concesii. În 1959 au avut loc primele alegeri pentru Consiliul legislativ de pe lingă guvernatorul general, la care au participat 90,7 la sută din totalul alegătorilor. Partidul laburist a înrunit 55 la sută din voturi, obținînd 30 de locuri în adunarea legislativă în timp ce celelalte partide și grupuri au obținut numai 17 locuri. După alegeri a fost creat un guvern laburist, condus de Ramguliam. E adevărat că deocamdată acest guvern depinde în întregime de guvernatorul care are dreptul de veto asupra măsurilor sale legislative. Badry ne-a arătat că viitoarele alegeri au loc în cursul lunii octombrie.

— Dacă vom obține din nou victoria — a continuat Badry — vom cere imediat independența iar guvernatorul englez... Badry nu și-a exprimat gîndul pînă la capăt,



Vedere din Port-Louis, capitala insulei

dar gestul disprețuitor pe care l-a schițat, de parcă ar fi alungat o muscă sîcîitoare, ne-a arătat destul de elocvent că guvernatorul va trebui să-și ia tîlpășița.

E adevărat că reacțiunea locală nu rămîne pasivă, ci caută prin toate mijloacele să amîne rezolvarea problemei independenței. Partidul reacțiunii este alcătuit din albi — industriași francezi și englezi — care controlează toată economia insulei. Ei se bucură și de sprijinul unei părți din patronii indieni care socotesc că locul lor este mai degrabă alături de elementele colonialiste. Telul elementelor reacționare este diametral opus acelora ale partidului laburist; ele caută să împiedice dobîndirea independenței.

La sfîrșitul convorbirii Badry ne-a înștiințat că Ramguliam, primul-ministru al insulei, dorește să se întîlnească cu noi și că ne așteaptă a doua zi.

### Adevărata față a „libertății” coloniale

În sfîrșit, am părăsit „Chalande” și am pornit să vizităm insulă. Nădăjduiam să putem cunoaște viața capitalei, să stăm de vorbă cu locuitorii ei. Din păcate, însă,

am fost dezamăgiți. N-am putut zăbovi mai mult de o oră în Port-Louis, capitala insulei, un port cu o populație de 125 000 de locuitori. În piața centrală a orașului se află o adevărată galerie de monumente închinată reginei Victoria și guvernatorilor generali englezi; dar n-a fost uitat nici francezul La Bourdonnet, care a guvernat insula la începutul secolului al XVII-lea. De altfel, nu numai monumentele guvernatorilor englezi și francezi sînt aproape unele de altele. Și urmașii colonialiștilor francezi au găsit un limbaj comun cu englezii și s-au unit cu ei în exploatarea insulei.

O dovadă a acestei „mișcătoare” simbioze sînt tăblițele companiilor și firmelor engleze și franceze întîlnite la tot pasul. În ultimul timp în insulă a pătruns, însă, și capitalul american, sub forma unei companii anglo-americane pentru prelucrarea tunului. Colaborarea anglo-americană, însă, nu se oprește aici. În insulă a început să se vorbească deschis că guvernul englez va acorda americanilor baze militare.

Din păcate, nu ne-am putut întîlni cu primul-ministru deși am fost, se pare,

foarte aproape de reședința lui din Port-Louis. Ghidul nostru englez era foarte grăbit să ne arate grădina botanică, care se află la marginea orașului. N-am avut încotro și a trebuit să acceptăm. Dar în grădina botanică ne aștepta o surpriză plăcută. L-am găsit pe Badry însoțit de cîțiva tovarăși de-ai lui din sindicatul muncitorilor agricoli. În semn de prietenie ne-au înmănat un dar modest: o legătură de ananas și o sticlă de rom de Mauritius. În același timp ne-au înștiințat că eram așteptați la redacția ziarului „Advance”, organul partidului laburist, de reprezentanți ai opiniei publice din localitate. Cînd am repetat asta ghidului, acesta ne-a cerut, însă, într-o formă aproape ultimativă să ne continuăm călătoria motivînd că itinerariul acesteia nu prevedea asemenea abateri și că „nu era timp”.

N-am fost, desigur, mirați de această „ospitalitate”. Nici chiar primul-ministru nu s-a putut întîlni cu noi, deși a dorit-o. Aceasta este adevărata față a „libertății” coloniale. Încît nu-i de mirare că covîrșitoarea majoritate a populației din Mauritius dorește să dobîndească cît mai grabnic independența și nu 50 la sută din locuitori, cum a încercat să ne asigure la începutul vizitei noastre funcționarul englez.

L. Volnov